

Kutsu sääntömääräiseen syyskokoukseen

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto – Finlands översättar- och tolkförbund ry:n sääntömääräinen syyskokous pidetään lauantaina 20.11.2021 klo 14.00 Helsingissä (Arabia-sali, Metropol Hietaniemi, Hietaniemenkatu 14, 00100 Helsinki).

**Viimeinen ilmoittautumispäivä on 7.11.2021.
Mahdolliset valtakirjat toimistolle viimeistään 14.11.2021.**

Katso ilmoittautumis- ja valtakirjaohjeet SKTL:n verkkosivuilta **www.sktl.fi/syyskokous**.
Kokousmateriaali on luettavissa saman linkin kautta hallituksen marraskuun kokouksen 3.11. jälkeen.

Osallistuminen

Mahdollisten äänestysten takia kokoukseen on mahdollista osallistua vain läsnä tai valtakirjalla edustettuna. Lähikokouksessa otetaan huomioon ajantasaiset terveysturvallisuussuositukset, ja mikäli turvavälejä ei ole mahdollista säilyttää, suosittelemme maskin käyttöä tilaisuudessa muiden läsnäolijoiden turvaamiseksi rokotustilanteesta huolimatta. Toivomme, että tilaisuuteen tulijat ovat huolehtineet asianmukaisesta rokotussuojasta.

Virallinen kokouskutsu on lähetetty jäsenille jäsenkirjeenä tai paperikirjeenä, jos jäsen ei ole ilmoittanut liitolle sähköpostiosoitettaan.

Esityslista

1. Kokouksen avaus
2. Kokouksen puheenjohtajan valinta
3. Kokouksen sihteerin valinta
4. Kahden pöytäkirjantarkastajan valinta
5. Ääntenlaskijoiden valinta
6. Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen
7. Kokouksen työjärjestyksen vahvistaminen
8. Liiton toimintasuunnitelma vuodelle 2022
9. Liiton jäsenmaksun ja liittymismaksun määrääminen vuodelle 2022
10. Puheenjohtajan ja hallituksen jäsenten palkkiot ja kulukorvaukset vuodelle 2022
11. Liiton tulo- ja menoarvio vuodelle 2022
12. Hallituksen puheenjohtajan valinta
13. Hallituksen jäsenten valinta
14. Sovittelutoimikunnan valinta kaudelle 2022–2023
15. Tilintarkastajan ja varatilintarkastajan valinta
16. Kunniajäsenten kutsuminen ja ansiomerkkien myöntäminen
17. Liiton juhlastipendien jakaminen
18. Ilmoitusasiat
19. Kokouksen päättäminen

HALLITUS

Kallelse till ordinarie höstmöte

**Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto – Finlands översättar- och tolkförbund ry sammanträder till ordinarie höstmöte lördagen den 20 november 2021 kl. 14.00 i Helsingfors (Arabia-salen, Metropol Hietaniemi, Sanduddsvägen 14, 00100 Helsingfors).
Sista anmälningssdag är den 7 november 2021.**

Eventuella fullmakter ska inlämnas till förbundskontoret senast den 14 november 2021.

Se anvisningarna för anmälan och fullmakter på FÖTF:s webbplats **www.sktl.fi/syyskokous**.
Mötesmaterialet kan läsas via samma länk efter styrelsens möte den 3 november.

Deltagande

På grund av eventuella röstningar är det endast möjligt att vara närvarande eller företrädd med fullmakt på mötet. På mötet beaktas gällande hälsosäkerhetsrekommendationer, och såvida det inte går att hålla säkerhetsavstånd rekommenderar vi att munskydd används för att skydda övriga närvarande, oberoende av vaccinationsläget. Vi hoppas att mötesdeltagarna har ett ändamålsenligt vaccinationsskydd.

En officiell möteskallelse har skickats till medlemmarna i form av ett medlemsbrev eller på papper, om medlemmen inte har meddelat sin e-postadress till förbundet.

Föredragningslista

1. Mötet öppnas
2. Val av ordförande för mötet
3. Val av sekreterare för mötet
4. Val av två protokolljusterare
5. Val av rösträknare
6. Konstaterande av mötets laglighet och beslutsföret
7. Fastställande av mötets arbetsordning
8. Förbundets verksamhetsplan för år 2022
9. Bestämmande av medlemsavgiften och anslutningsavgiften för år 2022
10. Arvoden och kostnadsersättningar för ordföranden och styrelsemedlemmarna för år 2022
11. Förbundets budget för år 2022
12. Val av styrelseordförande
13. Val av styrelsemedlemmar
14. Val av medlingskommitté för perioden 2022–2023
15. Val av revisor och revisorssuppleant
16. Kallande av hedersmedlemmar och tilldelning av förtjänsttecken
17. Utdelning av stipendier ur förbundets jubileumsfond
18. Anmälningssärenden
19. Mötet avslutas

STYRELSEN

Kääntäjä

ÖVERSÄTTAREN

**Kirsi Kinnunen:
”Kaiken
marginaalissa
olevan
puolesta on
taisteltava.”**

Riitta Oittinen kääntää kuvia

Asioimis- ja oikeustulkkiin palkkiokyselyn satoa

Mentoreiden kokemuksia

Juhlaa ja arkea

Sirpa Alkunen

”Vihdoinkin!” lieene ollut Turun kirjamessujen yleisin lausahdus. Tunnelma oli hilpeä, lähes euforinen, kun kollegat ja yhteistyökumppanit tapasivat toisiaan pitkän koronatauon jälkeen. Monen muun lailla hymyilin poskeni kipeiksi maskin takana molempina päivinä, jotka vietin Turun messuhallissa. Sinänsä melko perinteiset ja tavanomaiset messut tuntuivat nyt olevan yhtä juhlaa!

Messuilla kirjallisuuden kääntäjät olivat hyvin esillä niin omassa ohjelmassamme kuin muidenkin tahojen lavaesiintymisissä. Lisäksi ollessani päivystysvuorossa liiton messuständillä yleisö keskusteli kanssamme muun muassa avokääntämisestä, konekäännöksistä ja auktorisoitujen kääntäjien tekemistä käännöksistä. Messut ovatkin tärkeä paikka koko alamme näkyvyydelle.

Kaiken messuhulinan keskellä kuitenkin luimme kännyköidemme näytöltä myös huolestuttavia uutisia kääntäjien tilanteesta Afganistanissa. Olemme ottaneet näkyvästi kantaa asiaan, olleet yhteydessä viranomaisiin ja seuraamme edelleen Suomen valtion apuna toimineiden tulkkiin ja kääntäjien tilannetta parhaamme mukaan.

Toimintamme eräänlaiset ääripäät olivat näin läsnä samoina aurinkoisina päivinä Turussa. Ääripäiden väliin mahtuu valtava määrä viestintää, vaikuttamista ja verkostoitumista, jota tästä eteenpäin toivottavasti voidaan tehdä yhä enemmän kasvotusten, paikan päällä, ihmiseltä ihmiselle. Toki hyödynnämme edelleen myös etäaikana hankkimaamme osaamista esimerkiksi tapahtumien striimaamisessa, jotta laajalle maantieteelliselle alueelle levittäytyvät jäsenemme voivat osallistua toimintaamme mahdollisimman paljon.

Aurinkoa syksyyne, toivottavasti näemme syyskokouksessa!

Kirjoittaja on Suomen kääntäjien ja tulkkiin liiton puheenjohtaja.

puheenjohtaja@sktl.fi

Fest och vardag

Sirpa Alkunen

”Äntligen!” var säkert den vanligaste repliken på bokmässan i Åbo. Stämningen var uppsluppen, nästan euforisk, då kollegor och samarbetspartner åter träffade varandra efter den långa coronapausen. Såsom många andra log jag bakom munskyddet så jag fick ont i kinderna under mina två dagar i mässhallen i Åbo. Den i sig relativt traditionella och sedvanliga mässan kändes nu som en verklig fest!

Litteraturoversättarna var väl framme på mässan både i förbundets eget program och på andra aktörers scener. Under mitt pass vid förbundets mässavdelning kom besökare fram för att diskutera bland annat medieöversättning, maskinöversättning och översättningar som görs

av auktoriserade översättare. Mässan är viktig för att göra hela vår bransch synlig.

Mitt i mässvimlet kunde vi på våra mobiltelefoner följa de oro-väckande nyheterna om översättarnas situation i Afghanistan. Vi har på ett synligt sätt tagit ställning i ärendet, varit i kontakt med myndigheterna och vi följer fortsättningsvis situationen för de tolkar och översättare som tjänstgjort för finska staten.

Under de soliga dagarna i Åbo kunde vi således följa två slag av ytterligheter i vår verksamhet. Mellan dessa ytterligheter ryms en stor mängd kommunikation och nätverkande som från och med nu förhoppningsvis kan göras allt mer ansikte mot ansikte, på plats och ställe, av en människa till en annan. Naturligtvis kommer vi också fortfarande att använda den kompetens som vi skaffat oss genom att arbeta på distans, t.ex. streaming av evenemang. På så sätt kan våra medlemmar, som geografiskt finns mycket utspridda, delta i vår verksamhet så mycket som möjligt.

Jag önskar er en solig höst och hoppas att vi ses på förbundets höstmöte!

Skribenten är ordförande för Finlands översättar- och tolkförbund.

puheenjohtaja@sktl.fi

Översättning: Tina Matala-aho

Suomen kääntäjien ja tulkkiin liitto (SKTL) on vuonna 1955 perustettu kääntäjien ja tulkkiin aatteellinen etujärjestö. Liiton tavoitteena on mm. edistää laatua ja ammattimaisuutta kääntämisen ja tulkkauksen alalla.

Suomen kääntäjien ja tulkkiin liitto
Hietaniemenkatu 2, 4. kerros, 00100 Helsinki.
www.sktl.fi

ISSN 0356-4649

Julkaisija:

Suomen kääntäjien ja tulkkiin liitto –
Finlands översättar- och tolkförbund ry

Päätoimittaja:

Sirpa Alkunen
sirpa.alkunen@sktl.fi

Toimitussihteeri:

Maarit Laitinen,
maarit.laitinen@sktl.fi

Taitto:

Risto Mikander/Mediasepät Oy

Ulkoasu:

More Business Services Oy,
www.morebiz24.com

Painopaikka:

Painotalo Plus Digital, Lahti

Painos: 2 700 kpl
Ilmestyy 4 kertaa vuodessa.

Toimituskunta:

Aino Suoranta, Juha Eskelinen, Jenni Kavén,
Hanna Pippuri, Annica Törmä ja
Mili Viita.

www.sktl.fi/liitto/kaantaja-oversattaren-lehti

Tilaukset:

tiedotus@sktl.fi

Ilmoitushinnat: www.sktl.fi

Tilaushinta 2022

Muille kuin SKTL:n jäsenille:
55 euroa (kotimaa), 65 euroa (ulkomaat)

Kannen kuva:

Kirsi Kinnunen. © Aude Debeaurain /
Kirjallisuuden vientikeskus FILI

Kirjoittajan omalla nimellä julkaistuista
kirjoituksista vastaa kirjoittaja.

Ilmoitusten sisällöstä vastaa ilmoittaja.

Kuvat © SKTL, jos ei toisin mainittu.

Liiton toimisto on suljettu

20.12.2021–8.1.2022

*toivotamme kaikille hyvää ja
rauhallista joulunaikaa!*

Tässä numerossa mm.:

- S. 6 Työelämän käsitteiden sekamelska – mistä on kyse?
- S. 8 Ehdolla hallitukseen
- S. 10 Kirsi Kinnunen ja FILL:n sarjakuvakääntämisen koulutus
- S. 12 Mentorointi on palkitsevaa vapaaehtoistyötä
- S. 14 Va. toiminnanjohtajan tervehdys
- S. 16 Riitta Oittisen hirviötä Lastenkirjainstituutissa
- S. 18 Att tänka på i det medicinska språket
- S. 20 Saavutettavuus kääntäjien ja tulkkien työn ytimessä
- S. 21 Selkokieli ja selkeä kieli kielellisen saavutettavuuden kulmakivinä
- S. 22 Tytti Suojanen in memoriam
- S. 24 Julkishallinnon palsta
- S. 25 I I kysymystä kääntäjälle: Kirsi Vainionperä
- S. 26 Yhteenveto asiomis- ja oikeustulkki palkkio- ja työehtokyselystä
- S. 28 Sininauhasäätiön sanastohanke
- S. 30 Särö-residenssiyhdistyksen jatkuu vuonna 2022

TULEVAT TAPAHTUMAT

**Liiton syyskokous
ja pikkujoulut
20.11.2021
Helsingissä**

**Käännöskeskiviikko
1.12. klo 18.00
Nide Mujissa
Helsingissä ja
verkossa**

**Suomen kääntäjien
ja tulkkien liitto
Tampereen
kirjamessuilla
4.–5.12.2021
Tampere-talossa**

**Lääketieteen
kääntäjien koulutus
14.–15.1.2022
Helsingissä ja
verkossa**

**Seuraava Kääntäjä-
lehti ilmestyy
helmikuussa 2022.**

I DETTA NUMMER

- S.18 Att tänka på i det medicinska språket.
- S. 32 Kallelse till ordinarie höstmöte

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto ottaa koronapassin käyttöön omissa lähitapahtumissaan

Jäsentemme ja tapahtumiemme osallistujien turvallisuus on meille tärkeää. Tästä syystä SKTL on päättänyt edellyttää koronapassin käyttöä omissa tapahtumissaan. Tämä tarkoittaa sitä, että osallistuminen SKTL:n lähitapahtumiin edellyttää vastaisuudessa todistettavasti täyttä rokotussuojaa. Lisätietoa löytyy liiton tapahtumaturvallisuusohjeista.

Tapahtumakalenterin kuvauksessa kerrotaan, jos liitto edellyttää tapahtumassaan koronapassin käyttöä. Järjestämme myös jatkossa laadukkaita etä- ja hybriditapahtumia, jotta mahdollisimman moni pääsee nauttimaan liiton tapahtumatarjonnasta.

Koronapassivaatimus **ei ole voimassa**
liiton sääntömääräisessä syyskokouksessa 20.11.2021.

CEATL kokousti Ahvenanmaalla

Kahden ja puolen vuoden Zoom-suunnittelukokousten jälkeen 32 edustajaa Euroopan kirjallisuuden kääntäjien yhteistyöelimestä CEATListä pääsi vihdoinkin kokoustamaan kasvokkain kahdeksi päiväksi Ahvenanmaalle. He edustivat 19:ää eri jäsenmaata ja useita eri CEATLin jäsenjärjestöjä. SKTL:ää Ahvenanmaalla edustivat **Taina Helkamo** ja **Heikki Karjalainen**.

Sen lisäksi, että edustajat tapasivat pitkästä aikaa kasvotusten, CEATLin työryhmät saivat mahdollisuuden suunnitella uusia jännittäviä hankkeita. Kokouksen aikana järjestettiin Maarianhaminan kirjastossa myös yleisölle avoin paneelikeskustelu ahvenanmaalaisen kirjailijan **Ulla-Lena Lundbergin** sekä hänen *Is-romaaninsa* puolantajan **Justyna Czechowskan** ja suomentajan **Leena Vallisaaren** kanssa.

Paljon kiitoksia kanssajärjestäjillemme *Kääntäjien ammattiosasto KAOSille* ja *Sveriges författarförbundin kääntäjäjaostolle!*

© Riina Vuokko

KäTu2022: Kääntäjän kuva

Itä-Suomen yliopisto, Joensuu
22.–23.4.2022

XIX Kääntämisen ja tulkkauksen tutkimuksen symposiumi
XIX Symposiet om forskning i översättning och tolkning
XIX Symposium on Translation and Interpreting Studies

Ensi vuoden Kääntämisen ja tulkkauksen tutkimuksen symposiumin ensimmäinen kiertokirje on julkaistu symposiumin sivuilla **www.katu-symposiumi.com**.

Vuonna 2022 symposiumin teemana on **Kääntäjän kuva**.
Plenaristeiksi ovat lupautuneet **Haidee Kotze** (Universiteit Utrecht) ja
Helka Riionheimo (Itä-Suomen yliopisto).

Symposiumi järjestetään perjantaina ja lauantaina 22. ja 23. huhtikuuta 2022. Jatko-opiskelijoille tarjolla tuttuun tapaan myös koulutustapahtuma symposiumia edeltävänä torstaina (21.4.2022).

Huomaathan, että työpajaehdotuksia pyydetään pe **15.11.2021** mennessä (sektio- ja posteriesitelmäehdotuksia pe 17.1.2022 mennessä).

Tervetuloa Joensuuhun huhtikuussa 2022!
Yhteydenotot: katu2022@uef.fi

Translating Europe

Workshop

**KLARSPRÅK PÅ SVENSKA – I SVERIGE,
FINLAND OCH PÅ EU-KOMMISSIONEN**

EU-kommissionens svenska språkavdelning anordnar ett digitalt och avgiftsfritt seminarium för alla som är intresserade av klarspråksfrågor.

Kom med och lyssna på inspirerande föredrag och nätverka!

Mer information om program och anmälan inom kort – följ vår Facebookgrupp "Svensk EU-översättning" eller kontakta DGT-HELSINKI@ec.europa.eu!

9 februari 2022

Työelämän käsitteiden sekamelska: työsuhde, toimeksianto, työkorvaus, palkka ja palkkio – **Mistä on kyse?**

Työstä maksettu korvaus on verottajan näkökulmasta joko palkkaa tai työkorvausta. Freelancerit saavat yleensä palkkaa tai palkkiota, joko työsuhteessa tai vapaina toimijoina. Palkkaa maksetaan työsuhteessa, työkorvausta toimeksiantosuhteessa, eli silloin, kun ostetaan palvelu yritykseltä ja muulta itsenäiseltä toimijalta.

Usein aloittelevalle freelancerille ehdotetaan ”voisitko tehdä laskulla”, mikä johtuu siitä, että työn ostaminen on toimeksiantajalle helpompaa ja se välttyy niin sanotuilta työnantajavastuilla ja muun muassa maksamasta eläkemaksuja. Työnantajan taholta tulevat laskutuspyynnöt ovat yleistyneet kaikilla aloilla, myös luovilla aloilla. Valitettavan usein kuulee myös palkkakuiteista, joissa palkan kohdalla lukeekin työkorvaus, mikä tarkoittaa sitä, ettei työnantaja ole maksanut palkasta esimerkiksi TyEL-maksuja ja muita vakuutuksia. Jos ei toimi yrittäjänä, työkorvaus-nimikkeen käytön pitäisi siis saada hälytyskellot soimaan.

Palkkio on usein käytetty termi, joka sotkee jaottelua. Palkkio-termiä käytetään sekavasti, eivätkä työnantaja ja työntekijä aina tiedä itsekään, mitä sillä tarkoitetaan. Palkkio viittaa yleensä muussa kuin työsuhteessa tehtyyn työhön, josta maksettavia korvauksia ovat muun muassa

kirjoitus-, kokous- ja luentopalkkio. Myös työsuhteessa olevalle voidaan maksaa palkkiota, mutta silloin se on nimestä huolimatta palkkaa, josta verojen lisäksi kuuluu maksaa myös edellä jo mainitut eläke- ja muut vakuutusmaksut. Se, onko kyseessä työsuhde vai ei, on olennainen kysymys.

Toimeksiantosuhteessa suoritettavan korvauksen tulisi olla työsuhteessa maksettavaa palkkaa suurempi, koska toimeksisaajan on maksettava sosiaalivakuutusmaksunsa itse. Eläkemaksujen lisäksi toimeksisaaja vastaa muun muassa omista väline-, työtila- ja vakuutuskuuluistaan, ja hän kustantaa itse oman vuosilomansa, lomarahansa, sairastamisensa ja mahdolliset työaikakorvaukset (ilta-, yö-, viikonloppu- ja ylityökorvaukset). Kaikki nämä työsuhteessa työnantajan maksettavaksi tulevat kulut pitää myös laskuttaa. Tämä tarkoittaa realistisesti noin 50 %:n lisää siihen summaan, minkä työsuhteisena saisi bruttopalkkana. Toimeksiantajan ei tarvitse huolehtia näistä toimeksiantosopimuksessa eikä työlaainsäädäntöä tai mahdollisia työehtosopimuksia tarvitse noudattaa, jolloin myös minimipalkkojen alittaminen on mahdollista.

Varsinkin aloittelevat tekijät haluavat työkokemusta ja maksavia asiakkaita, jolloin he saattavat päätyä polkemaan hintoja laskuttamalla yrityksenä saadakseen toimeksiannon. Kannattaa kuitenkin olla alusta lähtien varovainen ja pyrkiä toimimaan niin, että hinnoittelu on kestävä ja mahdollistaa kohtuulliset ansiot. Käy nimittäin helposti niin, että asiakkaat tottuvat alempaan hintatasoon eivätkä myöhemmin suostu maksamaan enempää, vaikka järkeviä perusteita hintatason nostolle olisikin.

Aiemmin verottaja saattoi lukea suorituksen palkaksi, vaikka työsuhteesta ei olisi sovittukaan. Verottaja tarkasteli työsuhteen tunnusmerkkien täyttymistä ja työn itsenäisyyttä ja teki ratkaisunsa kokonaisarvion pohjalta. Verottaja on kuitenkin viime vuosina ohjeistuksissaan jättänyt asian pitkälti sopijapuolten varaan.

Tekijän tulot

- Palkat
- Palkkiot
- Työkorvaukset
- Tekijänoikeuskorvaukset
- Tulot teosmyynneistä
- Apurahat

Tekijä voi harjoittaa toimintaansa eri muodoissa

- Työsuhteessa
- Freelancerina
- Yrittäjänä
- Kaikkia näitä yhtä aikaa

Työkorvaus

- Toimeksiantosopimus
- Yrityksenä laskutettava tulo
- Ei työsuhdetta
- Eläkevakuutus hoidettava itse
- Ei kerrytä ansiosidonnaisen päivärahan työssäoloa
- Ei sairauslomaoikeutta

Palkka

- Työsopimus
- Työsuhde
- Työnantajalla muita velvoitteita palkanmaksun lisäksi
- Ansiosidonnainen työttömyysturva

Verotuksessa vähennettäviä kuluja

- Teosmateriaalit ja tarvikkeet
- Matkakulut
- Puhelin ja netti
- Markkinointikulut
- Vakuutukset
- Välineet ja laitteet
- Työvaatteet
- Työhuone
- Kirjallisuus, pääsyliput
- Muut tulonhankkimiskulut

Vähennysten hyväksyminen

- Perustele tarve
- Selitä myös itsestäänselvyydet, sillä käsittelijä on usein ihminen, joka ei tunne alasi!
- Käytä SKTL:n ohjeistuksia työnkuvauksista verottajaan varten
- Työkäyttö vs. yksityiskäyttö

Nykyisen linjan mukaan sopimus on kaiken lähtökohta. Jos on sovittu toimeksiantosuhteesta työsuhteen sijaan, työn teettäjällä on melko hyvä suoja jälkikäteismuutoksia vastaan. Vanhan käsityksen mukaan palkka oli ensisijainen vaihtoehto työkorvaukseen nähden, kun taas nykyisin työn tekemisen tapojen muuttuessa myös verottajan linja on muuttunut yrittäjyysmyönteisemmäksi. Työn tekijän on siis kiinnitettävä entistä enemmän huomioita siihen, millaisissa sopimussuhteissa työtään ja ammattiaan harjoittaa. Toisaalta tämä mahdollistaa monelle entistä enemmän vapautta valita oma työskentelymuotonsa, toisaalta se vähentää työsuhteista työtä ja sen mukanaan tuomaa turvaa monella alalla.

Työsuhteessa työntekijä sitoutuu tekemään työnantajalle työtä henkilökohtaisesti.

Toimeksisaajalla on lähtökohtaisesti oikeus käyttää apulaisia ja sijaista toimeksiantajaa kuulematta.

Teksti: Karola Baran

Kirjoittaja on SKTL:n juristi.

***Tervetuloa lauantaina
20.11. syyskokouksen
jälkeen koko liiton yhteisiin
pikkujouluihin.***

Aika: 18.00–22.00

Paikka: Viikinkiravintola Harald
Aleksanterinkatu 21, Helsinki

Tänä vuonna pikkujoulujen
järjestelyvuorossa on II jaosto.

Lisätiedot ja ilmoittautuminen: sktl.fi/
tapahtumakalenteri

Lämpimästi tervetuloa mukaan!

Ehdolla jatkokaudelle hallituksen puheenjohtajaksi

Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton hallitukselle valitaan uusi puheenjohtaja ja uusia hallituksen jäseniä liiton sääntömääräisessä syyskokouksessa lauantaina 20.11.2021.

Sirpa Alkunen

SKTL:n I jaosto esittää Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton vuosikokoukselle, että Sirpa Alkunen jatkaa puheenjohtajan tehtävässään myös seuraavan kaksivuotiskauden. Sirpa on osoittautunut tehtävässään ahkeraksi ja monipuoliseksi osaajaksi, joka tulee hienosti toimeen erilaisten ihmisten kanssa ja monialaisen taustansa ansiosta hänellä on kyky ottaa huomioon liiton erilaisten osaajien tarpeita.

Sirpa Alkunen on toiminut SKTL:n hallituksen puheenjohtajana kaudella 2020–2021, ja sitä ennen viisi vuotta Tampereen paikallisosaston puheenjohtajana ja liiton hallituksen jäsenenä sekä varapuheenjohtajana vuosina 2017–2019.

Alkunen on valmistunut vuonna 1996 Tampereen yliopistosta filosofian maisteriksi ja on toiminut siitä lähtien päätoimisena kääntäjäyrittäjänä. Hän kääntää muun muassa tietokirjoja, sarjakuvia ja asiatekstejä saksasta, ruotsista ja tanskasta suomeen.

Alkunen puheenjohtajakaudella liitto on muun muassa saanut hallinnoitavakseen **Juhani Konkan** suomennoksien tekijänoikeudet ja ollut mukana edistämässä Suomen Kulttuurirahaston uuden korkeatasoisen maailmankirjallisuuden suomentamiseksi tarkoitetun apurahan syntyä sekä DSM-direktiivin implementointia osaksi kansallista lainsäädäntöä. Lisäksi kansainvälistä yhteistyötä on jatkettu aktiivisesti etäyhteyksin.

Ehdin toimia liiton puheenjohtajana vain muutaman kuukauden, kun korona kaikkine rajoituksineen muutti toimintaamme merkittävästi. Aloimme toimiston kanssa nopeasti kehittää etävalmiuksiamme ja saimmekin järjestettyä

Sirpa Alkunen

runsaasti tapahtumia eri etäalustoilla. Liitto myös jakoi erityistä koronapurahaa aiemmin kertyneistä Kapiosto-varoista.

Asioita on onneksi voitu hoitaa hyvin myös etätöinä. Olemme panostaneet paljon viestintään ja päivittäneet muun muassa talousrutiinejamme. Syksyllä saimme toimistolle myös uusia työntekijöitä. Yhteistyöni liiton toimiston kanssa on mielestäni ollut koko ajan saumatonta ja motivoivaa.

Kaikkiaan liitto on mielestäni suoriutunut poikkeuksellisen ajan haasteista hyvin, mutta nyt kun rajoituksia on purettu, odotan valtavasti ihmisten ja yhteistyökumppaneiden tapaamista kasvotusten. Keskeisiä piirteitä toiminnassamme ovat yhteistyö ja vaikuttaminen, ja niitä on paljon helpompi hoitaa, kun ihmiset ovat samassa paikassa samaan aikaan.

Tavoitteenani on edelleen lisätä kääntäjien ja tulkkien näkyvyyttä. Mitä paremmin alamme toimintaedellytykset tunnetaan, sitä helpompaa yksittäisen kääntäjän on neuvotella työlleen paremmat ehdot. Lisäksi tarvitaan tekijöille lisää tietoa sopimuksista ja neuvottelutaitoja.

Tähän kaikkeen haluan jatkossakin panostaa yhteistyössä liiton toimiston, hallituksen, jaostojen ja paikallisosastojen kanssa. Toivonkin, että minut valitaan liiton syyskokouksessa jatkokaudelle ja että voin jatkaa puheenjohtajan työtä tavalla, johon kaksi vuotta sitten olin varautunut.

Ehdolla hallitukseen

Kirjallisuuden kääntäjien jaoston ehdokas:
Kaisa Ranta

Opettajien ja tutkijoiden jaoston ehdokas:
Esa Penttilä

Turun paikallisosaston ehdokas:
Aulikki Vuola

Hallituksessa jatkavat **Laura Pascual** (asiatekstinkääntäjien jaosto), **Juhana Korhonen** (av-kääntäjien jaosto), **Pia von Essen** (Tampereen paikallisosasto) ja **Gun-Viol Vik** (Vaasan paikallisosasto).

Lehden mennessä painoon tulkki- jaostolle etsitään edelleen hallitusehdokasta.

Ehdolla kirjallisuuden kääntäjien jaoston puheenjohtajaksi: **Oona Timonen**

Kaikki ehdokkaat esitellään SKTL:n verkkosivuilla osoitteessa:

sktl.fi/ehdollahallitukseen

FILIn sarjakuvakääntämisen koulutusta vetävä Kirsi Kinnunen: ”Kääntäjät ovat kulttuuriviennin asiantuntijoita.”

Viime keväänä valtion ulkomaisen kääntäjäpalkinnon saanut sarjakuvaneuvos Kirsi Kinnunen on tehnyt uraauurtavaa työtä suomalaisen nykysarjakuvan kansainvälistymisen eteen. Sarjakuvan mahtimaana pidetyssä Ranskassa asuva alan veteraani on ranskantanut noin 70 suomalaista sarjakuvateosta. Nyt hän jakaa tietämystään ja vetää Kirjallisuuden vientikeskus FILIn järjestämää sarjakuvakääntämisen koulutusta.

Ajankohta oli otollinen koulutuksen järjestämiselle. FILIn kääntäjäkoordinaattori **Merja Aho** kertoo, että FILIn monien kääntäjäkoulutusten palautteiden perusteella myös sarjakuvakääntämisen koulutusta oli toivottu. ”Suomalainen sarjakuva on monipuolista ja moniäänistä. On erilaisia tyylejä ja kiinnostavia sarjakuvataiteilijoita”, hän toteaa ja lisää: ”FILIn järjestää kääntäjäkoulutuksia eri kirjallisuuslajeittain – miksei siis myös sarjakuvakääntämisen koulutusta!”

Kirsi huomauttaa, että hänen saamansa valtion ulkomainen kääntäjäpalkinto oli siinä mielessä poikkeuksellinen, että se myönnettiin nyt ensimmäistä kertaa kirjallisuuden lajille, jota ei ole pidetty niin sanotusti salonkikelpoisena. ”Koko suomalainen sarjakuvakenttä oli riemuissaan, kun sarjakuvakääntäminen nostettiin vihdoinkin samalle viivalle muun kirjallisuuden kanssa.”

Peräänantamattomuutta ja kulttuurin sisäistämistä

FILIn kaikki olivat erityisen iloisia, että he saivat koulutuksen vetäjäksi juuri Kirsin. ”Hän puskee aina – umpihankihiittäjän sisulla – kohti maalia”, kehuu Merja.

Kirsin saama valtion ulkomainen kääntäjäpalkinto olikin tunnustus pitkäjänteisestä kulttuurityöstä sarjakuvan parissa. Mutta miten Kirsi sai jalkansa oven väliin Ranskan markkinoille? Tärkeimpänä syynä hän pitää kääntäjille ominaista peräänantamattomuutta ja pitkäjänteisyyttä. ”Pitää vain uskoa siihen mitä tekee ja jatkaa itsepintaisesti, kunnes saavuttaa tavoitteensa”, hän toteaa ja lisää: ”Olen myös aina tehnyt töitä taiteilijoiden kanssa ja heidän hyväkseen, ja lopulta päädyin myös parisuhteeseen ranskalaisen sarjakuvataiteilija **Jean ”Jano” Le Guayn** kanssa.”

Kirsin uran punaiset langat ovat olleet Ranska ja marginaalinen taide. ”Kaiken marginaalissa olevan puolesta on taisteltava”, hän toteaa.

Mikä sitten on vaikeinta, kun kääntää suomalaista sarjakuvaa Ranskan markkinoille? Kirsin mukaan työläintä on puheen tyylin ja intensiteetin sijoittaminen alkuperäistä vastaavalle tasolle. ”Yksittäiset sanat ovat niin toisarvoisia! Mitä vähemmän jää kiinni alkuperäisiin muotoihin ja alkuperäisiin sanoihin, sitä parempi käännöksestä tulee”, hän huomauttaa ja lisää tämän pätevän etenkin dialogia käännettäessä.

Kinnunen on myös oppinut, miten tärkeää paikan hengen sisäistäminen on kääntäjälle. ”Vaikka olen asunut jo 20 vuotta Ranskassa ja ravannut täällä miltei 45 vuoden ajan, tiedän, että silti voin aina oppia jotain uutta maan kulttuurista”, hän painottaa. Kirsi nostaa esille vastikään perustetun **Anja ja Erkki Haglundin** Paikan henki -matka-apurahan kirjallisuuden kääntäjille. ”Tämä apuraha on todella hyvä, kun ei tarvitse kehittää mitään projektia, vaan apuraha antaa mahdollisuuden tutustua siihen kulttuuriin, johon teos sijoittuu ja kehittää sen perustan, joka auttaa hyvän käännökseen saavuttamisessa”, hän toteaa ja lisää: ”Jos kääntää, kuten minä, äidinkielestään toiselle kielelle, tämä on erittäin elähdyttävää ja innostavaa.”

Kääntäjien tärkeys kulttuurin viejinä

Merja huomauttaa, että sarjakuvien vienti poikkeaa esimerkiksi suomalaisen proosan ulkomaanvalloituksesta. Siinä missä monet kirjailijat ovat kirjallisuusagenttien talleissa, koettavat sarjakuvan tekijät saada teoksiaan ulkomaille joko itse tai kääntäjien avulla. ”Tokihan sarjakuviamme ulkomailla julkaistaan, mutta tässä on kyllä kasvun varaa.”

Ulkomainen kustantaja voi hakea FILiltä sekä käännöstukea että tukea sarjakuvan painattamiseen. Merja huomauttaa, että joskus FILIn tuet ovatkin aivan ratkaisevan tärkeitä käännösoikeuksien ostamisen ja sarjakuvan julkaisemisen kannalta.

Kirsille koulutukseen osallistuvien kanssa pidetystä tutustumissessiosta päällimmäisenä jäi mieleen se potentiaalinen määrä, mikä kääntäjillä on kulttuurin viejinä. ”Osallistujat olivat jo pohtineet ja tutkineet mikä kustannuskenttä heidän maassaan on ja millaisia töitä voi tarjota millekin kustantamolle. He ovat alan todellisia asiantuntijoita.” Merja on samaa mieltä: ”Kääntäjillä on tärkeä rooli oman maansa tai kielialueensa kustantamisen tilannetta silmällä pitäen. He ovat ajan tasalla siitä, mitä julkaistaan ja mille olisi kysyntää.”

Kirsi ei kuitenkaan usko, että kustantajat vielä osaavat täysin arvostaa kääntäjien tärkeyttä kulttuurin viejinä,

mutta toivoo, että tähän saadaan muutos. ”Olisi mahtavaa, jos voisimme luoda yhteistyökuvioita, joiden avulla kustantajat ja kääntäjät saisivat valjastettua selkeämmin ja rakennetummin käyttöön tämänkin asiantuntijuuden.” Merja myötäilee Kirsää. Hän painottaa, että on erityisen tärkeää mahdollistaa sarjakuvakääntäjien verkosto, johon ovat tervetulleita myös sarjakuvaa muista kielistä suomentavat kääntäjät. ”Verkostoissa on voimaa!”

Työpajat sisältävät käytännön käännösharjoituksia, ennakokäännöstehtävien ruotimista ja sarjakuvantekijöiden tapaamisia Helsingin kirjamessuilla lokakuussa ja Helsingin sarjakuvafestivaaleilla marraskuussa.

Teksti: Maarit Laitinen

Kirjoittaja on SKTL:n viestintäasiantuntija.

Kirsi Kinnusen kuvat: Aude Debeaurain / Kirjallisuuden vientikeskus FILI

Vuonna 2021 FILIn sarjakuvakääntäjien koulutukseen osallistui 13 kääntäjää, ja kohdekieliä on kaikkiaan 11. Kurssille saivat hakea sekä aloittelevat että kokeneet kääntäjät, jotka kääntävät suomesta muille kielille. Kääntäjä-lehti jututti kolmea osallistujaa ja kysyi heiltä, miksi he lähtivät mukaan koulutukseen ja mitä odotuksia heillä on kurssin suhteen.

Giulia Santelli

Käännän suomesta italiaksi ja tarvittaessa englanniksi. Olen kääntänyt **Marko Raassinan** *Kalevala*-sarjakuvan italiaksi ja sen tekeminen oli hauskaa ja yllättävän haastavaa. Se avasi minulle sarjakuvien maailmaa ja aloin kiinnostua enemmän ja enemmän sarjakuvista. Haluaisin syventää ymmärrystäni sarjakuvien maailmasta.

Olen aloitteleva kääntäjä ja tämä on hyvä mahdollisuus tutustua muihin kääntäjiin ja Helsingin kirjamessuihin sekä oppia ymmärtämään kääntäjien työtä paremmin. Haluan oppia lisää suomalaisista kustantamoista ja heidän tarjonnastaan ja markkinoista yleisemminkin. Toivon myös, että voimme kartoittaa uusia työmahdollisuuksia. Odotan myös sitä, että saamme käytännön tietoa sarjakuvien käännösstrategioista ja voimme pohtia sarjakuviin liittyviä käännösongelmia ja niiden ratkaisuja.

Bo Ram Jung

Olen korealainen ekonomisti ja tutustuin mieheeni Pietarissa maisteriopintojeni aikana. Äitiyslomalla opiskelin suomen kieltä ja ehdotin korealaiselle kustantamolle erään suoma-

laisen kirjan julkaisemista ja siitä kaikki alkoi. Olen kääntänyt tietokirjoja, lastenkirjoja ja proosaa, mutten sarjakuvia. Lisäksi tämä on pandemia-aikana oivallinen mahdollisuus päästä tapaamaan muita kääntäjiä ja pohtia erilaisia käännöstapoja.

Toivon, että voimme oppia miten tulkitaan ja analysoidaan tekstiä ja kuvaa ja miettiä käytännön asioita yhdessä. Koreassa luetaan paljon sarjakuvia internet-alustojen, kuten *Kakaon* ja *Line Webtoonin* kautta. *Graphic novel* onkin suosittu genre. Haluaisin, että tulevaisuudessa korealaiset lukijat voivat lukea myös suomalaisia sarjakuvia.

Sebastian Musielak

Olen puolantaja ja kääntänyt englannin- ja suomenkielistä proosaa jo hiukan yli 25 vuoden ajan.

Lähdin mukaan, koska tähän asti sarjakuva käännöskenttänä on ollut minulle vieras, mutta se kiinnostaa minua kääntäjänä, koska teksti ja kuva ovat siinä vuorovaikutuksessa. Kiinnostavaa on, miten pitkälle kuva vaikuttaa käännökseen. Lisäksi tärkeää on tilan rajallisuus, joka voi ratkaisevasti vaikuttaa kääntäjän valintoihin. Haluan nyt kokeilla, miltä sarjakuvien kääntäminen tuntuu käytännössä. Aina tekee myös hyvää tavata asiantuntijoita ja saada heiltä vaikutteita ja opetusta – ja Kirsihän on aivan alan huipulla.

On ollut ilo seurata, miten mainiosti FILI kehittyy suomalaisen kirjallisuuden suurlähettiläänä ja myös erilaisten ammattikoulutusten tarjoajana. FILIn mahtavien tyyppien hyvä fiilis tarttuu kaikkiin, jotka ovat heidän kanssaan tekemisissä.

Mentorointi on palkitsevaa vapaaehtoistyötä

Kääntäjä-lehti haastatteli SKTL:n mentoriohjelmaan jo kahdesti osallistuneita mentoreita, **Laura Pascualia** ja **Heli Häggiä**. Laura kääntää sekä kirjallisuutta että asiatekstejä ja Heli asiatekstejä.

Millainen maku mentoroinnista on jäänyt?

Laura: Olen tyytyväinen. Tuntuu hyvältä pystyä auttamaan omalla kokemuksellaan. On ollut antoisaa pohtia aktorien kanssa heidän huolen- ja kiinnostuksen aiheitaan. Vain se vähän harmittaa, että saatoimme tavata ainoastaan muutaman kerran. Kasvokkain on helpompaa puhua!

Heli: Molemmista mentoroinneista jäi hyvä fiilis ja aika meni nopeasti. Ensimmäinen mentorointi oli ennen koronaa ja toinen koronarajoitusten aikana, mutta molempiin olen tyytyväinen, vaikka toteutustavat olivat erilaisia.

Vieläkö lähtisit mentoriksi?

Laura: Kyllä! Mentorijaksot olivat todella erilaiset ja huomasin, että on monta tapaa mentoroida. Prosessi oli sujuva ja molemmat aktorit vakuuttivat olevansa tyytyväisiä. Saan siitä motivaatiota jatkaa, jos kolmas aktori löytyy. Käännöstyötä teen parhaiten yksin, mutta mentorointi on sellainen yhteistyön tapa, jota teen mielelläni, kun samalla voin edesauttaa toisen kääntäjän uraa.

Heli: Kyllä, kun aikataulut sallivat. Tämä on sellaista vapaaehtoistyötä, jota teen mieluiten.

Mikä sai sinut alkujaan vuonna 2018 innostumaan mentoroinnista ja vielä uudelleen lähtemään mukaan vuonna 2020?

Laura: En ole ollut aktorina, mutta minulla on tavallaan oma mentori – **Ursula Ojanen**. Hän opetti minulle suomen kieltä jo silloin, kun tuskin osasin sijoittaa Suomea kartalle, saati olisin uskonut, että joskus asuisin täällä ja kääntäisin suomalaista kirjallisuutta. Lisäksi olen saanut, ja saan edelleen, tukea muilta kääntäjiltä ja se on minulle tärkeää.

Heli Häggi

Laura Pascual

Kun muutin Suomeen, kehitin SKTL:n avulla verkostojani ja uraani yrittäjänä ja kääntäjänä. Haluan nyt kantaa korteni kekon.

Heli: Ystävystyin työpaikallani eri alan työntekijään, joka puhui mentoroinnista paljon. Hänen innoittamana rohkaisuun mukaan. Ensimmäisen kokemuksen jälkeen oli helppo jatkaa ”toiselle kierrokselle”. Ehdin olla siinä välissä mentorina myös Mothers in Business MiB ry:n vastaavassa ohjelmassa.

Mitä olette aktoreiden kanssa pohtineet?

Laura: Aktorini olivat eri vaiheissa uralaan ja heidän kääntäjäprofiilinsa olivat erilaiset. Pohdimme muun muassa miten toimia erimielisyystilanteissa asiakkaan kanssa, miten lähestyä asiakkaita, miten lisätä uusia palveluita, mistä saada täydentävää koulutusta ja miten laatia hyvä hakemus tai ansioluettelo.

Heli: Aktoreillani oli kysymyksiä muun muassa oman verkkonäkyvyyden parantamisesta ja asiakaskunnan kasvattamisesta. Lisäksi keskustelimme esimerkiksi hinnoittelusta, työhyvinvoinnista ja perheen ja työn yhteensovittamisesta. Jokunen käännöskin tuli käytyä läpi yhdessä.

Minkä uskot olevan arvokkain anti, jonka pystyit aktorillesi antamaan?

Laura: Espanjalaisena en esimerkiksi pysty auttamaan käytännön käännöspulmissa tai oikolukemaan esiteltykirjettä, mutta tunnen espanjalaisia työmarkkinoita ja espanjalaisten ajattelutapaa ja voin neuvoa, miten heitä kannattaa lähestyä tai kannattaako neuvotteluja jatkaa. Usein ongelmat ovat kulttuurieroista johtuvia väärinkäsityksiä. Jos ymmärrämme, miksi toinen ajattelee tietyllä tavalla, on helpompi käsitellä ongelmaa ystävällisesti.

Heli: Yritin kuunnella tarkkaan aktorien tarpeita ja antaa paljon tilaa heidän pohdinnoilleen ja kysymyksilleen. Toivon, että he saivat minulta tarvitsemaansa tukea ja toteuttamiskelpoisia ideoita ja vinkkejä oman uransa kehittämiseen.

Kohtasitko tilanteita, joissa et osannut neuvoa?

Laura: Pyysin aktoreita kertomaan ajoissa, mistä he halusivat puhua, jotta osasin valmistautua. Pyysin myös sanomaan heti, jos en osannut auttaa. On tärkeää ymmärtää, ettei mentori tiedä kaikkea. Hän saattaa kyllä tietää, keneltä kysyä, tai esitellä aktorille sopivan henkilön.

Heli: Toki. Valmiita vastauksia on tuskin kellään, eikä tarvitsekaan. Mutta jo asiasta keskustelu erilaisista näkökulmista voi poikia ratkaisuja. Lisäksi voi miettiä yhdessä, mistä lisätietoa voisi löytää.

Viekö mentorointi paljon aikaa?

Laura: Ei. Joskus sekä aktorilla että mentorilla on kiire ja yhteys voi kärsiä, mutta tapaamisista sovitaan yhdessä.

Heli: Koska aktori tekee suurimman osan valmisteluista, en joutunut käyttämään paljoakaan aikaa tapaamisten lisäksi. Tunnin tapaaminen kerran kuussa järjestyi helposti.

Koetko oppineesi uutta mentoroinnin aikana tai saaneesi jotakin muuta arvokasta?

Laura: Kyllä! Aktorit tarvitsevat tukea jollakin uransa osa-alueella, mutta ovat ammattilaisia, joilla on kokemuksia ja näkemyksiä, joita he jakavat mentorinsa kanssa. Opin heiltä paljon ja näkökulmani avartuivat.

Heli: Kyllä, kuulin myös uusia kiinnostavia asioita käännösmaailmasta. Ennen kaikkea oli mukava nähdä aktorien onnistuvan ja olevan tyytyväisiä saavutuksiinsa.

Onko mielestäsi tärkeää, että mentoriparilla on samat työkielet?

Laura: Se riippuu siitä, missä aktori kaipaa tukea. Joskus voi olla tärkeämpää toimia samalla erikoisalalla kuin samalla kieliparilla.

Heli: Uskon, että siitä on aktorille hyötyä. Mentorilla voi olla kokemusta työkielten markkinoista ja muun muassa siitä, mistä löytää loppuasiakkaita ja minne kohdistaa mainontaa.

Millaisia terveisiä lähettäisit mentoritoimintaa harkitseville?

Laura: Mentorointi on antoisaa. Lähde ihmeessä mukaan! SKTL:n mentorointi on ohjattua, mutta aktori ja mentori

sopivat keskenään, miten he haluavat toimia ja mitä aiheita käsittelevät.

Heli: Kannattaa kokeilla avoimin mielin. Kun pelisäännöistä on sovittu ja mentorointi pysyy aktorilähtöisenä, mentorin rooli on kiitollinen. SKTL on luonut hyvät puitteet ohjelmalle ja tarjoaa apua ja tukea tarvittaessa.

Entä onko sinulla terveisiä aktoreille?

Laura: Älä pelkää pyytää apua! Aktorin on tärkeä olla mentoroinnin aikana aktiivinen ja puhua asioistaan. Täytä hakemus huolellisesti ja kerro tarkasti itsestäsi kääntäjänä ja siitä, mitä mentorilta odotat.

Heli: Mieti omia tavoitteitasi ja kysy rohkeasti. Kokeneen ammattilaisen kanssa keskustelu voi olla kuin oman tulevaisuuskartan piirtämistä: toiveet, tavoitteet ja niihin pääseminen alkavat hahmottua selkeämmin.

Kiitos haastattelusta, Laura ja Heli!

Haastattelukysymykset esitti SKTL:n mentoriohjelman vetäjä
Hanna Pippuri.

SKTL:N UUDET JÄSENET

Cozma, Mihaela Dana,
Helsinki, vars, II

Hirschfeld, Miroslav,
Vantaa: uusi jaosto II (opisk)

Hirvirinne, Olga,
Turku, vars, II, III ja IV

Kjellberg, Susanna Venla Emilia,
Vantaa, vars, II

Siikavirta, Pinja Emilia,
Turku, opisk, II ja III

Tikka, Tiia,
Tampere, vars, II

Toivari, Miia Mirella,
Tampere, vars, II

Vahter-Kojo, Minna,
Turku, koejäsen, II

Varis, Tarja Anneli,
Järvenpää, opisk, IV

Viirma, Annika,
Vantaa, vars, II ja IV

Tervetuloa jäseniksi!

Osa uusista jäsenistä ei antanut lupaa nimensä julkaisuun lehdessämme.

”Miksei liitto ikinä tee mitään?”

Va. toiminnanjohtajan tervehdys

SKTL:ltä kysytään usein, mitä liitto tekee jäsentensä eteen. Tämän kirjoituksen tarkoitus on nostaa esiin sitä joskus näkymätöntäkin työtä, jota jäsenten ja koko ammattikunnan eteen SKTL:ssä toimiston, hallituksen ja vapaaehtoisten joukon voimin teemme. Moni asia jää liiton jäsenistölle näkymättömäksi, varsinkin jos liiton vuotuinen toimintakertomus ei ole omasta mielestä se kaikkein viihdyttäväin opus, joten avaamme tekemisiämme tässä hieman – kutsutaanpa tätä sitten vaikka syksyn välikatsaukseksi. Kaiken tässä katsauksessa esitellyn vaikuttamistyön rinnalla kulkevat tietysti normaalit toimistorutiinit, neuvonta, jäsenhakemusten käsittely, tapahtumajärjestelyt, Kääntäjä–Översättaren-lehden toimitustyö, taloushallintorutiinit, verkkosivujen päivitys ja moni muu asia.

Tekijöiden asialla

Kirjoitushetkellä liiton toimistoa työllistää päivittäisten rutiinien lisäksi Suomen hallituksen esitys uudeksi tekijänoikeuslaiksi, joka halutaan tuoda osaksi Suomen tekijänoikeuslainsäädäntöä. Tämä on suurin tekijänoikeuslain uudistus vuosikymmeniin, mutta hallituksen esitys jopa heikentää tekijöiden asemaa eikä vastaa direktiivin tavoitetta. Tekijänoikeusasiat koskevat erityisesti kirjallisuuden kääntäjiä ja av-kääntäjiä, ja siksi asia vaatii huomiotamme lausunnon muodossa. Pyrimme liittona myös yhteistyökumppaneidemme, kuten Tekijäfoorumin ja Kopioston, kanssa vaikuttamaan siihen, että tekijänoikeuslaista tulisi mahdollisimman hyvä. Av-kääntäjien puolesta olemme syksyn aikana myös neuvotelleet henkilökohtaisten avkorvausten tilityspäätöistä. Asiatekstinkääntäjiä taas olemme neuvoneet käännössopimusasioissa.

Kääntäjien ja tulkkien puolesta

Ajankohtaisia ovat myös monet tulkkauspalveluiden kilpailutukset, kun julkishallinnon organisaatiot kilpailuttavat tulkkauspalveluitaan. Tulkkien kannattaakin tällä hetkellä olla tarkkana sopimuksistaan ja palkkioistaan neuvotellessaan – sopimukset voi tarkistuttaa liiton

juristilla. Liitto tekee oman osansa pyrkimällä vaikuttamaan kilpailutuksiin. Olemme käyneet hyvää vuoropuhelua maahanmuuttoviraston kanssa, joka kilpailuttaa tulkkauspalveluita vuonna 2022, ja olleet yhteydessä Vantaan, Helsingin, Keravan ja HUSin kilpailutuksen järjestäjiin. Myös käännöspalveluiden kilpailutuksiin osallistuttaessa kannattaa muistaa tarkistaa sopimusehdot ja palkkiot. Epäreiluihin ehtoihin ei kannata suostua.

SKTL on aktiivisesti mukana myös työ- ja elinkeinoministeriön asioimistulkkausselvityksen myötä syntyneessä laatutyöryhmässä, jossa valmistellaan laatumääritelmiä ja ohjeistuksia tulkkauspalveluita kilpailuttaville tahoille, hankintayksiköiden ja tulkkauspalveluiden tilaajille, avuksi tulkkauspalvelun laadun määrittelyyn. Olemme myös mm. kommentoineet saamen kielen asioimistulkkien sopimusluonnosta.

Kansainvälistä ja kotimaista vaikuttamista

Viime kuukausina maailmalla on erityisesti puhuttanut afgaanitulkkien tilanne. Otimme liittona kantaa asiaan kirjoittamalla mielipidekirjoituksen Helsingin Sanomiin ja vetosimme afgaanikääntäjien ja -tulkkien turvallisuuden

puolesta. Toimitimme vetoomuksemme myös Suomen hallitukselle, joka lupasi ottaa vetoomuksemme huomioon, mikäli kääntäjien ja tulkkien avustaminen myöhemmässä vaiheessa tulee mahdolliseksi. Käännäimme suomeksi oikeustulkki- ja -kääntäjien järjestö EULITAn kannanoton, johon vetoomuksemme perustimme, jotta Suomessa toimivien on helpompi levittää sanaa. Kansainvälisenä kääntäjienpäivänä 30. syyskuuta julkaisimme kannanoton kielialojen koulutuksen puolesta. Se julkaistiin myös useissa suomalaissa medioissa: Aamulehdessä, Kalevassa ja Turun Sanomissa. Syyskuussa annoimme myös haastattelun Ylälle tulkkausten ongelmia koskevaan artikkeliin. E- ja äänikirjat ovat kasvattaneet suosiotaan kaikissa Pohjoismaissa. Tekijänoikeusjärjestö Sanaston kautta pyrimme saamaan e- ja äänikirjat osaksi lainauskorvausjärjestelmää. Tästä annoimme kommentin Tuglas-seuran Elo-lehteen.

Liitto viestii valtamedioissa vaikuttamisen lisäksi omilla kanavillaan

Jäsenille ajankohtaisista asioista viestimme tietenkin kaikille tutussa Kääntäjä-Översättaren-lehdessä ja verkkojulkaisu Kääntäjä+ssa sekä jäsenkirjein. Suuri yleisö voi seurata tekemisiämme verkkosivujemme ja sosiaalisen mediamme välityksellä, joissa pidämme aktiivisesti esillä käännös-, tulkkaus- ja kielialan asioita. Korona-aikana virtuaaliset sisältömme, kuten kollegakahvit, Käännetään rautalangasta -podcastit ja Agricola- ja Hollo-podcastit SoundCloudissa, ovat olleet suosittuja. Vuosittaisen opettajien ja tutkijoiden jaostomme Kääntämisen ja tulkkausten tutkimuksen symposiumi KäTun laadukkaassa MikaEL-verkkojulkaisussa puolestaan julkaisimme käännös- ja tulkkaustieteellisiä artikkeleita.

Opiskelijatyötä myös etänä

Liiton jatkuvuuden kannalta on tärkeää, että uudetkin jäsenet löytävät meidät. Käymmekin usein tapaamassa opiskelijoita kääntäjiä ja tulkkeja kouluttavissa oppilaitoksissa. Viimeisen parin vuoden aikana tätä työtä on tehty etänä ja virtuaalisesti. Monien yliopistojen kääntämisen ja kielten opiskelijoita tavataan työelämäkurseilla säännöllisesti,

kuten myös esimerkiksi Diakonia-ammattikorkeakoulun ja Taitotalon tulkkiopiskelijoita sekä kääntäjäopiskelijoiden ainejärjestöjä. Kevätkaudella esitelmöimme myös Saamelaiskulttuurikeskus Sajosisissa etätulkkauksesta.

Verkostoja kotimaassa ja ulkomailla

Pelkästään tänä syksynä olemme edustaneet Suomea ja käännös- sekä tulkkausala monen liiton kotimaisen ja ulkomaisen yhteistyökumppanin kokouksissa ja tapaamisissa. Maailmanjärjestö FITin hallitusedustajamme **Pia von Essen** toi hiljattain SKTL:n hallituksen kokoukseen terveiset maailmankongressin järjestelyjen tohinasta, puheenjohtajamme **Sirpa Alkunen** puolestaan kertoi terveisii pohjoismaiselta Norne-verkostolta: suurten kustantamoketjujen vallatessa Pohjoismaissa alaa kirjallisuuden kääntäjien on tärkeää muistaa, että sopimusehdoista voi neuvotella. SKTL myös järjesti kirjallisuuden kääntäjien jaoston ja toimiston voimin lokakuun alussa Ahvenanmaalla eurooppalaisten kirjallisuuden kääntäjien verkoston CEATLin tapaamisen yhdessä KAOSin ja Ruotsin kirjailijaliiton kääntäjäjaoston kanssa. Uuden kirjallisuuden alan järjestö Tekstin talon ry:n kanssa taas suunnitellaan uutta Tekstin talo -tilahanketta. Forum Artisin jäsenenä olemme osallistuneet lausuntoihin koronan vaikutuksista kulttuurialalle. Kirjailijajärjestöjen yhteistyöfoorumin (SKTL, Suomen Kirjailijaliitto, Suomen Tietokirjailijat ja Finlands Svenska Författareförening) kautta edistetään kirjallisuusalan yhteisiä asioita: tulossa on esim. Sanaston Kirjallisuuskummit-hanke, jolla pyritään tarjoamaan lisätietoa alastamme sivistysvaliokunnalle ja kansanedustajille. Jäsenille järjestettävän tapahtuma- ja neuvontatyön lisäksi teemme siis myös vaikuttamistyötä ja pidämme yllä yhteiskuntasuhteita eri toimijoihin.

Otamme ilomielin vastaan uusiakin ajatuksia siitä, mihin jäsentemme asioihin liiton pitäisi mielestänne vaikuttaa.

Jenni Kavén

Kirjoittaja on SKTL:n va. toiminnanjohtaja.

Liiton jatkuvuuden kannalta on tärkeää, että uudetkin jäsenet löytävät meidät.

Hirviöitä Lastenkirjainstituutissa

Käännöstieteen konkarin ja kuvataiteilijan **Riitta Oittisen** matka kuvittajana on vaatinut kovaa työtä ja kärsivällisyyttä. Tampereella Lastenkirjainstituutissa avautui *Ihmemaasta Peilintakamaahan* -kuvitusnäyttely (27.9.– 27.10.), jossa näytteille pääsi Oittisen kuvituksia **Lewis Carrollin** *Alice*-teoksiin.

Alice on matkannut Oittisen rinnalla tiiviisti jo vuodesta 1987, jolloin se valikoitui pro gradu -tutkielman aiheeksi, eikä yhteinen matka ole vielä päättynyt. Näyttelyn kaikkiaan 150 työtä ovat saaneet vaikutteita muista Carrollin teoksiin tehdyistä kuvituksista, mutta niitä on tullut paljon myös **Alice Martinin** riemullisista suomennoksista *Alicen seikkailut ihmemaassa* (*Alice's Adventures in Wonderland*) ja *Alice peilintakamaassa* (*Through the Looking-Glass and What Alice Found There*).

Vaikka Carrollin kirjoihin kuvituksia on tehty lukuisia, Oittisen motivaatio omien tekemiseen ei ole kadonnut mihinkään. Inspiraatiota hän kertoo löytävänsä kaikkialta: omasta päästä, pilvien muodoista, puiden känkkyröistä, laiturilautojen kasvomaisista oksakuvioista. Ideoita synnyttää myös nuorin lapsenlapsi **Aatu**, jonka kanssa Oittinen piirtää kilpaa hirviöitä. Hirviöitä näyttelyssä onkin paljon esillä, mutta pelottavuudestaan huolimatta ne ovat ilahduttaneet ja kiehtoneet näyttelyssä vierailleita lapsia ja aikuisiakin.

”Kuvissa pitää olla sekä hurjaa että herkkää. Ja karnevaalia, jossa pelottava muuttuu naurun avulla naurettavaksi ja tätä kautta vähemmän pelottavaksi”, Oittinen toteaa.

Lapset ovat pohtineet, millaisia hirviöt ovat luonteeltaan. Aikuiset ovat hörähtäneet nauruun monien kuvien äärellä. Kuvien yksityiskohtaisuutta on ihasteltu, ja katsojat ovatkin löytäneet ”pikkupiiperryksestä” kaiken aikaa uutta katsottavaa. Näyttelystä saatu runsas palaute on ollut positiivista.

Kuvien esittämistavalla ja kontekstilla on Oittisen mukaan suuri merkitys. Suurin osa esillä olevista töistä on alkuperäisiä, osa printtejä – ensimmäiset toimivat itsenäisinä teoksina ja jälkimmäiset antavat katsojalle käsitystä siitä, miltä kuvat näyttävät kirjan lehdillä.

Yksi väärä viiva voi pilata koko kuvan

Vuosien varrella Oittisen tyyli kuvittajana on muuttunut paljon. Erityisesti rohkeutta on kertynyt ahkeran työn ansiosta.

”Muistan aikoinaan, varmaan joskus 60-luvun lopulla, kun taiteilija **Kimmo Kaivanto** kävi meillä ja kutsui minua lupaavaksi surrealistiksi. Kenties sillä tiellä ollaan.”

Kärsivällisyyttäkin on vaadittu, sillä hahmot on rakennettava uskottaviksi, ja niiden luominen vaatii usein monta eri versiota. Oittinen myöntää, että kun kuvasta on saanut valmiiksi sen yhdennentoista version ja huomaa vielä ongelman, jaksaminen alkaa käydä vähiin. Silloin ei kuitenkaan voi luovuttaa.

”Piirrän hahmot alusta asti paperille suoraan, jolloin jokin yksittäinen seikka, vaikkapa väärä viiva, voi pilata koko kuvan ja sen esittämän hahmon. Jos kirjassa kauttaaltaan

esiintyvä hahmo muuttaa muotoaan ilman erityistä syytä, lukija ei usko tarinaan. Ja silloin mikään kirjassa ei toimi.”

kuten esimerkiksi Oittisen kuvittaessa Carrollia, jolloin lähtötekstinä on ollut myös Carrollin oma kuvitus.

Sekin on Oittiselle tuttua, että jo aiemmin valmiiksi tehdyn kokonaisuuden kimppuun täytyy käydä, sillä ajan myötä kuvittaja oppii tuntemaan hahmonsia paremmin. Näin kävi esimerkiksi silloin, kun Oittinen kuvitti Aliceja.

”Kun katselin vuonna 2017 ensimmäisiä Alice-piirroksiani ja pidin niistä edelleen, ongelmaksi muodostui se, että käsitykseni Alicesta oli tänä aikana muuttunut. Ensimmäisissä kuvissa, jotka olivat muuten mielestäni onnistuneet, päähenkilö oli vääränlainen. Lopulta ei muu auttanut kuin lähteä piirtämään näitä ensimmäisiä kuvia uudelleen.”

Tarinan valmiiksi saattaminen on toisinaan Oittisen mukaan haasteellista.

”Näistä Carroll-kuvista luopuminen oli vaikeaa, koska Alicesta on tullut niin tuttu hahmo, oikeastaan ystävä.”

Kuvittamisella ja kääntämisellä paljon yhteistä

Kuvittamisella ja kääntämisellä on Oittisen mielestä paljon yhteistä, sillä kumpikin on tekijänsä tulkintaa. Sanojen kääntämistä kuviksi ja päinvastoin hän nimittää **Roman Jakobsonin** sanoin intersemioottiseksi kääntämiseksi. Kuvittaminen voi olla myös intervisuaalista, kuvista kuviksi,

”Olen aina kuvakirjoja kääntäessäni pohtinut kuvittajan ratkaisuja ja sitä, mihin nämä johtavat. Esimerkiksi taannoin suomensin useita **Lauren Childin** kuvakirjoja, joissa seikkailivat sisarukset **Samu** ja **Salla**. Hahmojen ilmeet toistuvat samoina kuva kuvalta, tapahtuu tarinassa sitten mitä hyvänsä. Seurasinkin lasten reaktioita tapahtumien ja tietenkin myös sanallisen tekstin kautta. Koin itse, että eritoten näiden kirjojen kohdalla kyvystäni tarkastella ja tulkita kuvia oli valtava hyöty – ja ilo.”

Oittinen kokee, että kuvaa pidetään usein itsestäänselvyytenä. Kuvitus kuitenkin vaikuttaa aina käännoistyöhön: on osattava tarkastella kuvaa ja sanaa yhdessä. Kuvien tulkinta hänen mielestään ei ole pelkkää hahmojen ulkonäön tarkastelua, vaan kääntäjän täytyy osata lukea värejä, hahmojen eleitä, erilaisten yksityiskohtien antamaa viestiä. Vasta tällöin käännoös muodostuu uudeksi kokonaisuudeksi.

Elämäntyö jatkuu

Vuonna 2020 Tampereen yliopistosta eläkkeelle jääneellä Oittisella ei ole ollut tekemisestä pulaa: kiirettä on ollut jopa enemmän kuin opetustyössä. Tutkimus ja kuvien tekeminen kulkevat Oittisen mukaan hänen mukanaan aina hautaan asti.

”En ikinä vaihtaisi takaisin hektiseen opetustyöhön kaikkine sivuhommineen – niin paljon kuin opettamista rakastinkin. Eniten nautin siitä, että kaikki aika, kiirekin, on omaani. Edelleenkin meillä ei imuroida ja pestä ikkunoita useammin kuin yliopistossa ollessani. Ja kyllähän yliopiston dosenttuuri ja sähköpostiyhteys pitävät minut tiukasti yliopiston syleilyssä.”

Teksti: Senja Sakko

Kirjoittaja on SKTL:n Tampereen paikallisosaston aktiivi, kääntäjä ja viestintäasiantuntija.

Kuvitus: Riitta Oittinen

Näyttelyssä esillä olevat teokset on tehty sekatekniikalla (tussipiirros akvarellipaperilla, puuvärit, vesivärit).

Att tänka på i det medicinska språket

Vid översättning av medicinska texter krävs det att man är exakt, men man behöver också kunna uttrycka sig så att patienten förstår vad det handlar om. Att som översättare välja rätt term och uttryck är inte alltid det lättaste. Lite hjälp på vägen fick vi i år på det finsk-svenska översättarseminariet den 23 september 2021, där **Tom Pettersson** och **Lena Sjöberg** höll ett intressant föredrag om medicinska termer och medicinskt språk.

Tom Pettersson är medicine och kirurgie doktor, specialist i invärtesmedicin och reumatologi, hedersprofessor samt medlem av Svenska Läkaresällskapets kommitté för medicinsk språkvård. Lena Sjöberg är medicine doktor, specialist i hälsovård och har fungerat som klinisk lärare i allmänmedicin sedan 2009. Hon tillträdde som koordinator för svenska studielinjen vid medicinska fakulteten 2019 och är medlem av många arbetsgrupper vid fakulteten och medlem i nämnden för den språkliga minoriteten vid HUS.

Patienterna har enligt lag rätt att få vård på sitt modersmål. Det är också viktigt att läkarna skriver begripliga journaler, eftersom många texter finns tillgängliga för patienterna i Kanta-tjänsterna. Det vetenskapliga medicinska språket ska vara exakt, enhetligt och entydigt, medan det medicinska allmänspråket ska vara klart, enkelt och begripligt för patienten. Således blir språket ofta en kompromiss mellan fackspråk och sådana uttryck som patienten förstår. Läkarnas medicinska arbetsspråk innehåller ofta en hel del slanguttryck och jargong. Enligt Tom Pettersson är medicinare inte alltid så noga med sitt språk och inflytandet från både finska och engelska är starkt. Språkliga formaliteter är inte populära bland medicinare, men alla upplever att det är mycket viktigt att bli förstådd av patienterna och att vara artig och vänlig.

Det gäller ofta att välja mellan svenska eller latin. Om en svensk och en latinsk term står för samma precisa begrepp rekommenderar Tom och Lena att den svenska termen och försvenskad stavning används, t.ex. *reumatoid artrit* hellre än *arthritis rheumatoides*. Vid användning av mycket komplexa enheter som på latin uttrycks med flera ord är den latinska termen ändå att föredra. Tom och Lena rekommenderar också att vi använder svenska medicinska ord, om sådana finns, t.ex. hellre *pisksnärt* än *whiplash*. Vissa engelska ord är emellertid redan etablerade i svenskan, t.ex. *pacemaker*, *shunt*, *bypass*, *stroke* och när de används i sammansättningar betraktas de som likställda

med svenska ord. Det innebär att en sammansättning med dessa ord i allmänhet skrivs utan bindestreck.

Det har också smugit sig in ett flertal finlandismer i det medicinska språket. De kan fungera bra i kontakten med patienter, men ska helst undvikas i skrift. Därför rekommenderas t.ex. följande motsvarigheter: *elektrokardiogram* eller *EKG* (inte *hjärtfilm*) för sydänfilmi, *blodstatus* (inte *blodbild*) för verenkuva *ankyloserande spondylit* eller *Bechterews sjukdom* (inte ryggradsreuma(tism)) för selkäränkareuma, *kärlkirurgi* (inte blodkärlskirurgi) för verisuonikirurgia och *akutmottagning* (inte *jour-*) för päivystyspoliklinikka.

Tom och Lena diskuterade också vissa ord som ofta vållar problem i medicinska texter. En sådan är finskans *tutkimus*, som beroende på sammanhanget kan översättas med *forskning*, *studie*, *undersökning* eller *prövning*. Forskning ska inte användas om en enskild studie eller undersökning och det används sällan pluralt. För *lääketutkimus* används *läkemedelsprövning*.

Hoito kan betyda både *vård* och *behandling*. En tumregel är att patienter vårdas och sjukdomar behandlas. Termen *käypä hoito* heter *god medicinsk praxis* på svenska. Ibland blir man tvungen att svänga om leden, t.ex. *sarjahoito* blir på svenska *behandlingsserie* eller *behandling i serie*. *Haavanhoito* är beroende på sammanhang *sårvård* (mer övergripande) eller *sårbehandling*.

Seminariedeltagarna hade möjlighet att skicka in frågor före seminariet och utifrån det diskuterades bland annat följande begrepp. I Finland använder vi ofta *lääkäre* under *specialisering* för *erikoistuva lääkäri*. I Sverige används *ST-läkare*. *Erikoislääkäri* ska översättas med *specialistläkare* eller *specialist* (inte specialläkare). I Sverige används även termen *AT-läkare* som motsvarar *särskild allmänläkarutbildning* (på finska YEK = yleisäketieteen erityiskoulutus). I många fall väljs termen beroende på sammanhanget. Finskas *tukos* kan t.ex. motsvaras av *okklusion*, *tilltäppning*,

tillslutning, propp, tromb(os), obstruktion eller stopp, beroende på var i kroppen tilltäppningen finns. *Kertymä* kan motsvaras av flera olika termer, t.ex. annoskertymä = *ackumulerad dos*, kertymäsairus = *upplagrings- eller inlagringssjukdom*, kertymäsuhe = *upptag, upptagskvot*, rasvan kertyminen = *ansamlig av fett*.

Åtgärd och *ingrepp* kan användas synonymt, men *åtgärd* uppfattas ofta som ett mer omfattande begrepp än *ingrepp*. Även kirurgiska ingrepp är ibland så små att de hellre kallas *åtgärder*.

I Finland använder vi ofta *minnessjukdom* för *muistisairaus*, medan man i Sverige talar om *(neuro)kognitiv sjukdom/störning/svikt*, som är ett något bredare begrepp. *Demens* används som klinisk diagnos för personer med allvarlig kognitiv störning. Som ett exempel nämnde Tom och Lena den tidigare Minnesmottagningen vid Karolinska universitetssjukhuset, som idag heter *Kognitiva mottagningen*.

För *hoitovirhe* används i Finland ofta *vårdfel*, medan man i Sverige heller använder *felbehandling* i *vården*. *Tuki- ja liikuntaelinten sairaudet* motsvaras på svenska av *rörelseorganens sjukdomar* eller *sjukdomar i rörelseorganen*. *Häiriö* översätts i vanliga fall med *rubbnings* eller *störning*, vilka uppfattas som synonyma. *Rytmihäiriö* översätts t.ex.

med *hjärtrytmrubbnings* (vilket verkar vara det vanligaste i Sverige) eller *hjärtrytmstörning*. För *mielenterveyden häiriö* används *mental* eller *psykisk störning* eller *ohälsa*. För vissa begrepp är det numera mer fråga om en politisk överenskommelse än en medicinsk fråga. Således används för *kehityshäiriö* numera *funktionsnedsättning* eller *funktionsvariation*. Detsamma gäller neuropsykiatriska *funktionsnedsättningar* (NPF), *neuropsykiatriska funktionsvariationer* eller *störningar*. Ibland kan det finnas ett behov att använda stigmatiserade begrepp t.ex. för att en förmån ska beviljas och i sådana fall krävs goda kommunikationsfärdigheter då detta förklaras för patienten. Demens kan t.ex. vara en sådan term.

Detta är ett plock av vad vi fick lyssna till. Tiden var kort och åtminstone jag skulle ha kunnat lyssna länge till. Tom och Lena tipsade emellertid om Finska läkaresällskapets handlingar som finns på <https://www.fl.s.fi/handlingarna/>, där alla intresserade kan gå in och läsa olika medicinska artiklar.

Skribent: Tina Matala-aho

Skribenten är översättare och företagare, kommittémedlem i FÖTF:s lokalavdelning i Åbo.

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto järjestää kaksipäiväisen lääketieteen kääntäjien koulutuksen pe-lä 14.-15.1.2022 Helsingissä ja verkossa.

Sokos Hotel Presidentti, Eteläinen Rautatiekatu 4, 00100 Helsinki

Koulutuksessa perehdytään tällä kertaa mm. pediatriaan, harvinaissairauksiin, ihotauteihin, lääkkeiden vaikutusmekanismeihin, rokotteisiin, biostatistiikkaan, potilaskertomuksiin ja farmakogenetiikkaan. Ohjelma on alustava, pidätämme oikeudet muutoksiin. Osallistumismaksuun sisältyy lounas ja kahvit molemmille päiville. Seminaaria voi seurata myös etänä striimin välityksellä!

Osallistumismaksu:

Varsinaiset jäsenet, läsnä: 300 €
Varsinaiset jäsenet, etänä: 200 €

Opiskelijajäsenet, läsnä: 150 €
Opiskelijajäsenet, etänä: 100 €

Lisätiedot, ohjelma ja ilmoittautuminen: **sktl.fi/laaketiede2022**

Tervetuloa!

Seminaari on tarkoitettu vain SKTL:n jäsenille. Jos et vielä ole jäsen, ennätät hakea jäsenyyttä vielä ennen seminaaria. Jäsenyyttä haetaan verkkosivuillamme: sktl.fi/jasenyyys.

Saavutettavuus kääntäjien ja tulkkien työn ytimessä

Tänä vuonna Kääntäjänpäivän seminaari järjestettiin etänä torstaina 30.9. Päivän lopuksi pääsimme tutustumaan hyvin ajankohtaisiin aiheisiin. Selkokielen tutkija **Leealaura Leskelä** kertoi osallistujille selkokielestä puheessa, ja professori **Maija Hirvonen**, yliopistonlehtori **Tuija Kinnunen** sekä tulkki ja kääntäjä **Pia von Essen** keskustelivat saavutettavuudesta kielen ammattilaisen näkökulmasta.

Tulkit ja kääntäjät työskentelevät aivan saavutettavuuden ytimessä. Tulkkausta voisi kuvailla jopa saavutettavuuden pioneerialaksi. Esityksissä tuli ilmi, kuinka niin kielten välinen tulkkaus, kuvailutulkkaus kuin erikoiskielestä selkokielelle *mukauttaminen* lisäävät ihmisten mahdollisuuksia toimia yhteiskunnassa tasavertaisemmin. Kun ihmisellä on pääsy tietoon, on hänen mahdollista tehdä helpommin omaan elämäänsä liittyviä päätöksiä.

Taru Savolainen

Myös kääntäjän työssä on ensiarvoisen tärkeää, että kohdekielinen sisältö on mukautettu käyttäjien tarpeisiin sopivaksi. Leskelä puhui muun muassa käännöskompetenssin yhteydessä siitä, kuinka toisinaan on tarpeen lisätä ja toisinaan poistaa sisältöä kohderyhmän tarpeiden mukaan, mikä tulkkauksen ohella koskee kääntäjiäkin. Kun luodaan saavutettavaa kirjoitettua tai puhuttua tekstiä, on ensiarvoisen tärkeää tuntee kyseessä oleva kohderyhmä, jolloin tekstin mukauttaminen onnistuu tilanteeseen sopivalla tavalla.

Mitä tulee laaja-alaiseen osaamiseen, kielten ammattilaiset välittävät viestejä monipuolisesti myös tekstin ja kuvan keinoin. Viestinnällisyyden monikanavaisuus korostuu, kun saavutettava käyttäjäkokemus muodostuu erilaisista osista. Kuvat ja muut visuaaliset elementit tekstin tukena voivat edistää viestin ymmärrettävyyttä ja selkeyttä sitä. Tähän liittyvät myös alustojen ja välineiden kehittyminen. Teknologian edistyessä on kieliasiantuntijoiden huomiotava työssään muuttuvat tarpeet saavutettavuudessa. Tämä ei kuitenkaan välttämättä ole ongelma.

Humanistinen moniosaajuus nousee arvoonsa nopeasti, kun uusia taitoja on opittava toisinaan vauhdilla esimerkiksi viestinnän tehtävissä. Uudet saavutettavuusstandardit voivat tuntua toisinaan haastavilta, mutta niiden omaksuminen ei kuitenkaan ole mahdotonta, ja

ne avaavat uudenlaisia mahdollisuuksia kaikille osapuolille sisällön tuottajasta loppukäyttäjään. Jokaista osa-aluetta ei myöskään ole tarpeen omaksua heti ja välittömästi, vaan opettelu ja kehittämisen voi aloittaa jostain omaan työhönsä läheisesti liittyvästä ja laajentaa vähitellen.

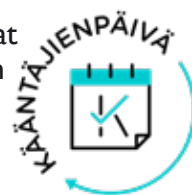
Saavutettavuus tuo käännöksiin ja tulkkaukseen ulottuvuuden, joka on samalla uudenlainen ja samalla ollut aina läsnä alan työssä. Saavutettavaa sisältöä tavoittellessa lähdemateriaalista tulee osata poimia sen keskeisin sanoma ja välittää se eteenpäin. Vaikka saavutettavan viestinnän toteuttaminen tuntuisi aluksi erikoiselta, on sen periaatteissa paljon yhtymäkohtia kääntämisen ja tulkkauksen ydinajatuksiin, jotka ovat säilyneet samoina jo vuosisatoja ja -tuhansia. Lisää ajatuksia ja käytännön esimerkkejä aiheesta tarjoaa muun muassa Hirvosen ja Kinnusen teos *Saavutettava viestintä – yhteiskunnallista yhdenvertaisuutta edistämässä* (2020), josta Kääntäjänpäivässä myös puhunut **Kate Sotejeff-Wilson** on kirjoittanut arvostelun Kääntäjä-lehden numeroon 2/2021.

Teksti: Taru Savolainen

Kirjoittaja on vuoden 2021 Kääntäjänpäivän harjoittelija, joka sukeltaa itsekin päivä päivältä syvemmälle saavutettavan viestinnän maailmaan.

Hei opiskelija!

Haku SKTL:n ja Kieliasiantuntijat ry:n yhteiseksi Kääntäjänpäivän korkeakouluharjoittelijaksi käynnistyy taas kevättalvella 2022, joten kannattaa pitää korvat höröllä!

Selkokieli ja selkeä kieli kielellisen saavutettavuuden kulmakivinä

Sekä selkokieli että selkeä kieli ovat yhä tärkeämmässä asemassa, ja kielellinen saavutettavuus onkin tärkeä osa yhdenvertaisuutta. Termejä ei tulisi kuitenkaan sekoittaa keskenään.

Suomalais-ruotsalaisen kääntäjäseminaarin monissa esityksissä nousi esiin kielellisen saavutettavuuden tärkeys. Sekä selkokieli että selkeä kieli ovat molemmat tärkeitä saavutettavuuden kannalta, mutta on tärkeää huomata, että näitä kahta käsitettä ei voi rinnastaa keskenään. Selkeästä kielestä puhuttaessa tarkoitetaan selkeää yleiskieltä, jossa ei käytetä erikoissanastoa. Selkokieli sen sijaan on Selkokeskuksen määritelmän mukaan ”suomen kielen muoto, joka on mukautettu sisällöltään, sanastoltaan ja rakenteeltaan yleiskieltä luettavammaksi ja ymmärrettävämmäksi”. Lisäksi selkokielellä on tietty kohderyhmä: Suomessa jopa 11–14 % ihmisistä tarvitsee selkokieltä.

Iris Näkki

Selkeästä kielestä että selkokielestä hyötyvät niin lukija kuin kirjoittaja

Marja Hämäläinen-Herjo Verohallinnosta toteaa, että kielellinen saavutettavuus on yhä tärkeämpää, ja että Verohallinto pyrkii noudattamaan selkeän kielen periaatteita ja seuraamaan kielen kehitystä. Hämäläinen-Herjon mukaan esimerkiksi Verohallinnon tuleva kielilinjaus painottaa selkeän kielen tärkeyttä, sillä se edesauttaa Verohallinnon asiakkaiden oma-aloitteista kykyä hoitaa veroasiat, ja tämä puolestaan helpottaa myös Verohallinnon työtä.

Selkeään kieleen olisikin hyvä panostaa monissa eri paikoissa, sillä selkeästä kielestä hyötyvät niin kirjoittaja kuin lukija. Sama pätee myös selkokieleen. **Maria Österlund LL**-Centeristä huomauttaa, että selkokieltä käyttämällä voi välttyä muun muassa turhilta väärinkäsityksiltä.

Österlund esittelee myös muita tärkeitä syitä sille, miksi selkokieli on tärkeää. Yhdenvertaisuus nousee keskeiseksi teemaksi, sillä jokaisella tulisi olla yhtäläiset demokraattiset oikeudet ja mahdollisuus olla mukana yhteiskunnassa. Selkokielellä on siis selkeä kohderyhmä, joka kattaa yli

kymmenesosan ihmisistä Suomessa. Yhdenvertaisuuden toteutumiseksi selkokieltä tarvitsevat muun muassa lukemisen ja kirjoittamisen haasteita kohtaavat, vammaiset ja ihmiset, joiden äidinkieli ei ole suomi tai ruotsi, vaan esimerkiksi viittomakieli. Österlund kuitenkin huomauttaa, että kuka tahansa voi hyötyä selkokielestä esimerkiksi sairaana tai stressaantuneena.

Selkokieli saavutetaan eri tavoin

Selkokielen kirjoittamiseen ei ole kuitenkaan vain yhtä ainoaa tapaa. Teksti voidaan mukauttaa selkokieliseksi tai se voidaan kirjoittaa suoraan selkokieliseksi. Selkokielen tekstin kirjoittamiseen tai mukauttamiseen liittyy myös monia haasteita. Aihe, kohderyhmä ja laji vaikuttavat Österlundin mukaan selkokieleen, ja selkokielellä on myös eri tasoja. Haasteita tuottavat muun muassa passiivin käyttö ja sanajärjestys. Selkokielisessä tekstissä tulisi olla verbit aktiivissa ja suora sanajärjestys.

Selkokielisiä tekstejä käännetään myös kielestä toiseen. Tässä huomattavaa on kuitenkin se, että selkotekstistä sanatarkasti käännettäessä tekstistä ei automaattisesti tule selkokielinen kohdekielellä. ”Se mikä yhdellä kielellä on selkokieltä, ei ole selkokieltä toisella kielellä, jos sen pyrkii sanomaan samalla tavalla. Siksi tekstiä saattaa joutua mukauttamaan jonkin verran vielä kääntämisen yhteydessä. Samalla tavallahan kääntäjä joutuu joskus muokkaamaan tekstiä myös, kun hän kääntää yleiskielistä tekstiä”, kertoo **Ari Sainio** Selkokeskuksesta. Selkokielen kääntämisen haasteita suomi–ruotsi kieliparissa ovatkin esimerkiksi kiilalauseet, määriteketjut ja tekstin sidosteisuus.

Selkokieli kaunokirjallisuudessa

Siinä missä selkokieliset asiatekstit ovat erityisen tärkeitä, jotta yhdenvertaisuus toteutuisi, myös kielellisesti saavutettavaa kaunokirjallisuutta tarvitaan. ”Selkokirjoja

tehdään niitä varten, jotka heikon lukutaidon tai kielitaidon vuoksi eivät voi lukea tavallisia kirjoja. Selkokirjat tarjoavat tarinoita ja lukuelämyksiä tavalla, johon heidän lukutaitonsa tai kielitaitonsa riittää. Hyvistä tarinoista pitävät kaikki”, toteaa Ari Sainio. Kaunokirjallisuus kuuluu myös kaikille ja ”selkokirjojen kautta lukija pääsee osalliseksi yhteistä kirjallista kulttuuria, ja kun lukutaito tai kielitaito kehittyy, selkokirjat tarjoavat polun kohti muuta kirjallisuutta”, hän lisää.

Kaunokirjallisen teoksen mukauttaminenkin on kuitenkin omanlainen projektinsa. ”Kaunokirjalliseen teokseen tehdään muutoksia monella tasolla, kun se mukautetaan selkokirjaksi. Sanaston ja rakenteiden lisäksi muutoksia tehdään myös sisältöön. Parhaiten sen huomaa siitä, että selkokirja on yleensä huomattavasti lyhyempi kuin alkuperäinen teos. Mukauttajan taitoa on tehdä selkokirjasta sellainen, että

alkuperäisen teoksen pääsisältö, juoni, henkilöt, tunnelmat, ylipäänsä kirjan pääviesti, säilyvät.”

Yhdenvertaisuus selkokielen keskiössä

Tärkeää selkokielisissä teksteissä onkin aina, että tekstin pääviesti tulee ilmi ja informaatio välittyy kirjoittajalta lukijalle, vaikka teksti mukautetaan ymmärrettävämmäksi ja helposti luettavaksi. Onkin kaikkien etu, että jokaisella on yhdenvertaiset mahdollisuudet saada informaatiota ja olla osa yhteiskuntaa, yhteistä kirjallista kulttuuria unohtamatta.

Teksti: Iiris Näkki

Kirjoittaja on Suomalais-ruotsalaisen kääntäjäseminaarin konferenssisihtööri.

Tytti Suojanen in memoriam

Pitkäaikainen teknisen viestinnän alan vaikuttaja Tytti Suojanen (s. 23.4.1969) kuoli levinneeseen rintasyöpään 11.9.2021.

Tytti Suojanen aloitti filosofian maisterin opintonsa Tampereen yliopistossa syksyllä 1989. Pääaineenaan hänellä oli englannin kääntäminen ja sivuaineena ruotsin kääntäminen. Jo opiskeluaikoina Tytti oli kiinnostunut opettamisesta ja antoi auliisti opettajille palautetta heidän opintojaksoistaan. Tytin antamia palautteita katsoessa huomaa poikkeuksellisen tavan analysoida opetusta ja ottaa esiin sekä toimivia että muutosta kaipaavia käytänteitä. Jälkimmäisiin hän on itse kiinnittänyt huomiota omassa opetuksessaan: toisen opetuksesta voi siis myös oppia ja soveltaa oppimaansa omassa toiminnassaan.

Valmistuttuaan filosofian maisteriksi keväällä 1996 Tytti toimi projektitutkijana ja oli mukana kehittämässä teknisen viestinnän koulutusta, jonka parissa hän tekikin elämäntyönsä. Lisensiaatintutkinnon Tytti suoritti kesällä 2000 aiheenaan teknisten viestijöiden ammattikunta ja teknisen viestinnän tutkimustiedon välittyminen. Tekniseen viestintään liittyi myös hänen väitöskirjansa, joka tarkastettiin Tampereen yliopistossa loppusyksystä 2018. Väitöskirjan aiheena olivat kodinkoneiden käyttöohjeet vuosina 1945–1995.

Opiskelijat muistavat Tytin aidosti pidettynä opettajana ja ihmisenä opiskelijoiden keskuudessa. Teknisen viestinnän opiskelijat **Iiris Lilja** ja **Hilda Perander** tiivistävät teknistä viestintää vuosina 2020–2021 opiskelleiden ajatukset näin:

”Tytin opetuksessa huomasimme rautaisen asiantuntevuuden lisäksi sen, miten suuresti Tytti inspiroi ja kannusti opiskelijoitaan niin akateemisen osaamisen kuin ammatillisenkin kehityksen saralla. Tytti kohtasi kunkin opiskelijan yksilönä, eikä opintokokonaisuuden ainutkertaisuuden huomioon ottaen ole ihme, että ohjelmasta valmistuneet ovat olleet hyvin haluttua työvoimaa teknisen alan yrityksissä. Yksilön substanssi-osaamisen tärkeyden ohella Tytillä oli poikkeuksellinen taito korostaa kollegiaalisuuden merkitystä maailmassa, jossa ei koskaan tiedä, milloin vanha kurssikaveri ottaa yhteyttä työpaikan merkeissä.”

Tutkijana Tytti osoitti samanlaista paneutumista ja käytännönläheisyyttä kuin opettajanakin. Tytin tutkimuksella oli vahva yhteys työelämään, ja hän mietti aina myös tutkimuksen soveltumista käytäntöön. Tutkimusyhteistyö oli Tytille luontainen tapa toimia. Tästä osoituksena on esimerkiksi käyttäjäkeskeinen kääntäminen, jota Tytti kehitti yhdessä **Kaisa Koskisen** ja **Tiina Tuomisen** kanssa sekä teoriana että mallina. Yhteistyön tuloksena syntyi kaksi oppikirjaa, ensin *Käyttäjäkeskeinen kääntäminen* suomeksi 2012 ja sitten laajennettu versio *User-Centered Translation* englanniksi 2015. Kirjat rakentuvat funktionaalisten käännösteorioiden pohjalle ja yhdistävät niihin teknisen viestinnän alalla tuttua käytettävyydestä tutkimusta luoden uuden käytännönläheisen mallin, jota Tytti kollegoineen kävi esittelemässä useissa yhteyksissä muun muassa EU-kääntäjille ja eri brittiyliopistoille.

Väitöksen jälkeen Tytti jatkoi käytännönläheisen tutkimuksen parissa tehden yhteistyötä **Jenni Virtaluodon** ja **Suvi Isohellan** kanssa. Aiheenaan heillä oli viestinnän minimalismi, joka yhdistyy sujuvasti käyttäjäkeskeiseen kääntämiseen. Yhteistyön tuloksena syntyi useita artikkeleita, joista viimeinen ilmestyi tänä vuonna.

Yksi Tytin merkittävimmistä panoksista teknisen viestinnän alalla oli hänen jatkuva pyrkimyksensä luoda yhteyksiä niin eri ihmisten kuin erityisesti tiedeyhteisön ja yritysmaailman välillä. Teknisen viestinnän opintojen vastuuhenkilönä Tytillä oli laaja verkosto, johon kuuluivat yritysmaailman johtavat teknisen viestinnän asiantuntijat. Yhteistyöverkoston avulla Tytti sai alan ammattilaiset luennoitsijoiksi tai vastaamaan kokonaisista opintojaksoista. Vastavuoroisesti Tytti

tarjosi teknisen viestinnän ammattilaisille ja heidän taustayrityksilleen hyvin koulutettuja harjoittelijoita.

Yritysten kanssa tehdyn yhteistyön lisäksi Tytti toimi aktiivisesti Suomen teknisen viestinnän yhdistyksessä (STVY ry.), joka perustettiin vuonna 1997. Pian yhdistyksen perustamisen jälkeen Tytti liittyi siihen ja oli yksi yhdistyksen kantavia voimia. Kohokohtina voidaan mainita STVY:n vuosittaiset seminaarit, joiden järjestelyissä hän oli mukana heti ensimmäisestä vuoden 1999 seminaarista alkaen. Seminaareja järjestettiin usein Tampereen yliopistossa, mikä sekin on esimerkki Tytin erityisestä kyvystä tuoda yhteen alan ammattilaisia, tutkijoita ja opiskelijoita. Näin eri tahot olivat konkreettisesti yhdessä ja saattoivat oppia toisiltaan.

Tytin elämäntyötä kunnioitettiin monilla palkinnoilla. Vuonna 2015 hän sai arvostetun TCEurope Honours Award -palkinnon ja vuonna 2016 Suomen Valkoisen Ruusun ritarimerkin tunnustuksena teknisen viestinnän hyväksi tekemästään työstä. Vuonna 2020 Suomen teknisen viestinnän yhdistys perusti Tytti Suojanen -muistopalkinnon, jolla haluttiin kunnioittaa Tytin elämäntyötä teknisen viestinnän edelläkävijänä. Samana vuonna Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto myönsi Tytille Tiedon helmi -palkinnon hänen elämäntyöstään ja opetusansioistaan.

Tytti jatkoi työtään koko pitkän sairautensa ajan ja piti vain lyhyitä sairauslomia. Hän nautti työstään ja halusi kokea sen tuottamaa iloa mahdollisimman pitkään. Kuten Tytti itse totesi Kääntäjä-lehden (2/2020) haastattelussa: ”Olen syvästi kiitollinen siitä, että saan tehdä rakastamaani työtä hienojen opiskelijoiden ja kollegoiden kanssa.” Hän oli rakastettu, osaava ja yhteistyökykyinen kollega, ja työyhteisömme jää kaipaamaan häntä syvästi. Tytin nauru kaikuu enää muistoissamme, mutta hänen ajattelunsa opetuksesta, hänen näkemyksensä tutkijana ja hänen lämpönsä kollegana elävät ikuisesti.

Tytin kollegat ja ystävät Marja Kivilehto, Arja Nurmi ja Mary Nurminen

EUROOPPALAISTA YHTEISTYÖTÄ VALTIONHALLINNON KÄÄNNÖS- JA KIELIPALVELUJEN SARALLA

Euroopan valtioiden käännöspalvelujen konferenssi (COTSOES) on yhteistyöfoorumi, joka tuo yhteen viitisenkymmentä valtionhallinnon käännös- ja kielipalvelua lähes kahdestakymmenestä Euroopan maasta. Vuonna 1982 perustetun yhteenliittymän tavoitteena on edistää valtiollisten kielipalvelujen ammatillista yhteistyötä ja tiedonvaihtoa kääntämiseen, tulkkaukseen, terminologiaan ja kieliteknologiaan liittyvissä asioissa. Työjärjestyksenä mukaisesti COTSOES kokoontuu yleisistuntoon joka toinen vuosi. Tämänkertainen kokous pidettiin etäyhteyksin 23.–24.9.2021 ja puheenjohtajana toimi Ranskan ulkoministeriön käännös- ja kielipalvelu. COTSOESin työkielet ovat englanti, ranska ja saksa.

Kokousten välissä COTSOESin tavoitteita edistetään neljässä työryhmässä, jotka työstävät yleisistunnossa saamansa mandaatin pohjalta seuraaviin aiheisiin liittyviä asioita: uudet teknologiat, terminologia, henkilöstö ja COTSOESin työjärjestys. Valtioneuvoston kanslian käännös- ja kielipalveluilla on aktiivinen edustus kaikissa työryhmissä.

New Technologies -työryhmä seuraa kieliteknologian kehittymistä yleisesti, uusien menetelmien ja kieliteknologisten sovellusten käyttöönottoa jäsenorganisaatioissa sekä ylläpitää cotsoes.org-sivustolla kieliteknologisia apuvälineitä esittelevää osiota. Kuluneella kaudella työryhmä muun muassa toteutti kieliteknologian hyödyntämistä koskevan kyselyn jäsenorganisaatioissa.

Terminology -työryhmä seuraa terminologisen työn työvälineiden kehittymistä ja jakaa hyviä käytäntöjä sekä tekee tarpeen mukaan myös yhteistä käytännön sanastotyötä. Tällä hetkellä ryhmässä keskustellaan terminologisen työn muuttumisesta ja tulevaisuuden tarpeista eri kokoisissa jäsenorganisaatioissa. Lisäksi pohditaan, miten terminologisen työn tuloksilla voitaisiin tukea konekääntämistä.

Human Resources -työryhmä käsittelee henkilöstöhallintaan, työhyvinvointiin ja ammatilliseen kehitykseen liittyviä kysymyksiä. Viime vuosina työryhmä on pohti-

COTSOES	Conference of Translation Services of European States
KÜDES	Konferenz der Übersetzungsdienste europäischer Staaten
CST	Conférence des services de traduction des États européens

nut konekääntämisen, etätyön ja monitilojen vaikutusta kääntäjien työnkuvaan. Seuraavaksi työryhmä pohtii sitä, miten kielialan ammattilaiset voivat paikkariippumattomassa työssä edistää ja tehostaa yhteenkuuluvuuden tunnetta ja yhteisöllisyyttä.

Internal Rules -työryhmä oli koronapandemian kokemusten pohjalta laatinut ehdotuksen poikkeusolojen toimintaa koskevaksi artiklaksi. Sääntömuutosten lisäksi työryhmä oli suunnitellut yhteistyöfoorumille esitteen. Kolmikielisen esitteen avulla on tarkoitus lisätä COTSOESin tunnettuutta ja houkuttaa uusia valtionhallinnon kielipalveluja toiminnan pariin. Tulevalla kaudella työryhmä pohtii keinoja yhteistyöfoorumin sähköisen näkyvyyden lisäämiseksi.

COTSOES on jäsenorganisaatioilleen tärkeä ja innostava keskustelufoorumi, jossa voi jakaa hyviä käytäntöjä, saada vinkkejä uusista teknisistä työkaluista ja oppia muiden toimintatavoista.

www.cotsoes.org

Teksti: Niina Elomaa, Leila Kalliala, Simo Kankkunen, Kaisamari Kuhmonen ja Taru Virtanen

Kirjoittajat työskentelevät valtioneuvoston kanslian käännös- ja kielitoimialalla ja edustavat kansliaa COTSOESin työryhmissä.

1. Kuka ja mikä olet?

Olen **Kirsi Vainionperä**, x-sukupolvelainen suomen kieltä rakastava kääntäjäyrittäjä. Kutsutaan myös äidiksi ja mummiiksi.

2. Missä asut?

Tampereella, kaupungin länsipuolella.

3. Mitkä ovat työkielesi?

Käännän saksasta ja englannista suomeen päin.

4. Kuunteletko musiikkia, kun teet töitä? Jos kuuntelet, millaista?

En kuuntele, kaikenlainen äänihäly häiritsee keskittymistä. Muuten musiikki kuuluu kyllä ehdottomasti elämään!

5. Mikä on inhokkitermisi?

Kun *business coachingissa pitchataan, iteroidaan, liinataan* ja *implementoidaan*, herää usein kysymys, miksi ei voida toimia suomeksi.

6. Millaisissa vaatteissa käännät mieluiten?

Pehmeissä, mukavissa ja sopivan lämpimissä.

7. Minkä muruja löytyy eniten näppiksesi raoista?

Tuskin minkään, koska en juurikaan syö työn ääressä. Kahvikuppi kyllä majailee usein työpöydän nurkalla.

8. Mistä käännöksestäsi olet kaikkein ylpein?

Ei tule mitään yksittäistä mieleen. Asiatekstit tulevat ja menevät usein nopeassa aikataulussa, eivätkä välttämättä jätä kovin pysyviä muistikuvia. Ylpeä olen aina, kun saan jonkin haastavan työn valmiiksi ja asiakaskin on tyytyväinen.

9. Menetätkö joskus yöunesi käännöstyön takia? Tai tulevatko käännökset uniisi?

Harvoin varsinaiset käännöspulmat tulevat uniin, mutta stressaavat työtilanteet voivat kyllä joskus aiheuttaa levottomia öitä.

10. Minkä äidinkielenopettajasi / pääkielesi opettajan opetuksen muistat? Mikä on syöpynt tulikirjaimin sieluusi?

Ei muistu mieleen yhtä ylitse muiden. Sen muistan, että alakoulussa äidinkielen tunneilla harjoiteltiin lauseenjäsennystä väsymykseen asti.

11. Miksi valitsit itsestäsi juuri tämän valokuvan nähtäväksemme?

Kuvan nappasi nuorin tyttäreni kotitalomme pihassa. Valitsin sen, koska se on tuore ja ruskalehtien myötä mukana on myös pieni palanen minulle rakasta luontoa.

Yhteenveto asioimis- ja oikeustulkkien palkkio- ja työehtokyselystä

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto teki yhteistyössä Kieliasiantuntijat ry:n kanssa kyselytutkimuksen puhuttujen kielten asioimis- ja oikeustulkkien palkoista ja työehdoista. Kaksiosainen kysely tehtiin verkkokyselynä touko-kesäkuussa 2021. Kyselyssä selvitettiin laajalti asioimis- ja oikeustulkkien työtä ja työoloja, työ- ja sopimusehtoja, palkkoja ja palkkioita sekä näiden kehittymistä.

Palkka- ja palkkiokyselyyn vastasi 56 asioimis- ja oikeustulkkina maaliskuussa 2021 työskennellyttä henkilöä. Työ- ja sopimusehtokyselyyn saatiin vastaus 42 asioimis- ja oikeustulkilta. Vaikka kyselyyn tuli odotettua vähemmän vastauksia, kyselyn tulokset antavat hyödyllistä tietoa asioimis- ja oikeustulkkien työstä, työehdoista ja palkkiotasosta.

Taustaa vastaajista

Kyselyn tulokset kertovat, että asioimis- ja oikeustulkkien työ ei välttämättä rajoitu yhteen työrooliin. Useat vastaajat työskentelevät sekä toimeksianto- että työsuhteessa. Yli puolet vastaajista (60 %) tekee myös muuta kuin tulkin työtä, tyypillisimmin käännös- tai opetustyötä. Kahdella kolmesta vastaajasta (69 %) on vähintään kaksi työnantajaa tai toimeksiantajaa.

Enemmistöllä vastaajista on takanaan suhteellisen pitkä työura: 63 % vastaajista on ollut alalla yli 10 vuotta. Asioimis- ja oikeustulkki koulutustausta vaihtelee laajalti: filosofian maisteri (humanistinen) on yleisin tutkinto, mutta muuten taustalta voi löytyä vaikkapa kasvatustieteen, graafikon tai sairaanhoitajan koulutus. Yli 90 %:lla vastaajista on jokin tulkikoulutus, esim. asioimis- tai oikeustulkin ammattitutkinto.

Työaika ja sopimusehdot

Alan repaleisuus näkyy asioimis- ja oikeustulkkiin työajoissa ja niiden vaihtelevuudessa. Osa vastaajista tekee suhteellisen pitkää päivää: 22 % vastaajista ilmoitti työskentelevänsä vähintään 40 tuntia viikossa. Toisessa päässä yhtä moni (22 %) sanoi viikoittaisen työajan jäävän alle 20 tuntiin. Mediaanina mitattuna viikoittainen kokonaistyöaika on 35 tuntia, josta tulkin työn osuus on keskiarvolla mitattuna

noin 10 tuntia. Suurin osa työajasta kuluu siis muuhun kuin varsinaiseen tulkkaukseen: muut kuin tulkin työt sekä odottelu, valmistautuminen ja matkustaminen.

Puolet vastaajista (48 %) sanoi, ettei pysty vaikuttamaan sopimusehtoihin tai palkkaan/palkkioon. Tässä ammatinharjoittajana tai yrittäjänä toimivilla on paremmat vaikutusmahdollisuudet kuin työsuhteisilla tai freelancereilla. Selvästi yli puolet vastaajista (61 %) sanoi sopimusehtojen heikentyneet puolen viime vuoden aikana. Tähän ovat vaikuttaneet esim. sopimusehtojen heikennykset ja alan yritysjärjestelyt. Yli puolet vastaajista (55 %) on joutunut suostumaan huonoihin sopimusehtoihin, usein töiden tai toimeksiantojen loppumisen pelosta.

Kulujen korvaamisessa ja erilaisista lisistä veloittamisessa esiintyy hyvin erilaisia käytänteitä ja vaihtelevuutta. Kiirelisiä, päivystysaikaa tai matka-aikoja pääkaupunkiseudulla ei korvata juuri lainkaan tai niitä korvataan hyvin harvoin. Sen sijaan matkakulut pääkaupunkiseudun ulkopuolelle ja majoituskustannukset korvataan pääosin hyvin. Päivärahojen, yölsien ja odotusaikojen korvaaminen vaihtelee. Asioimistulkkauksen puolella alle kolmannes vastaajista (30 %) sisällyttää valmistautumisen tulkkauuspalkkioonsa aina tai yleensä. Oikeustulkkauksen puolella valmistautumisen sisällyttäminen tulkkauuspalkkioon on hieman yleisempää (43 %).

Ansiotason kehitys

Asioimis- ja oikeustulkki kokonaisvuosiansiot jäävät kokonaisuutena kaikkien palkansaajien keskitason alle. Kaikkien suomalaisten mediaanivuosiansio on noin 35 000 euroa ja vain noin joka neljäs asioimis- ja oikeustulkki ylittää tälle tasolle. Kaiken kaikkiaan joka kolmas (33 %) asioimis- ja oikeustulkki ansaitsee alle 17 000 euroa vuodessa, mikä kuukausipalkkana vastaa alle 1 500 euron tuloja.

Puolet vastaajista (52 %) sanoo ansiotasonsa laskeneen maaliskuusta 2020 maaliskuuhun 2021. Koronapandemian vaikutus työmäärään on suurin syy ansiotason laskuun, mutta myös heikentyneet sopimusehdot nostettiin esille.

Hinnoittelu ja palkkiot / Asioimis- ja oikeustulkkkaus

Mikä oli maaliskuussa 2021 yleisin veloittamasi hinta toimistoilta ja suorilta asiakkailta? Ilmoita hinta ilman arvonlisäveroa.

Tuntihinnat kooste (€/h)

	Suorat asiakkaat				Tulkkaustoimistot			
	Asioimistulkkkaus lähitulkkkaus	Asioimistulkkkaus etätulkkkaus	Oikeustulkkkaus lähitulkkkaus	Oikeustulkkkaus etätulkkkaus	Asioimistulkkkaus lähitulkkkaus	Asioimistulkkkaus etätulkkkaus	Oikeustulkkkaus lähitulkkkaus	Oikeustulkkkaus etätulkkkaus
MIN	40	30	50	50	25	21	25	30
MAX	89	85	150	150	70	70	70	70
Keskiarvo	64,5	63,4	74,2	78,3	40,7	40,0	46,9	44,7
Mediaani	65	72,5	72,5	75	41,5	42,0	47,03	43
Moodi	65	80	80	65	35	30	50	35
<i>Vastaajia (N)</i>	24	14	20	12	41	30	26	17

Palkka- ja palkkiokysely asioimis- ja oikeustulkeille

Selvästi alle puolet vastaajista (40 %) pystyy vaikuttamaan neuvottelemalla omaan palkkaansa tai palkkioonsa, mikä näkyy myös suhtautumisessa tulkin työtä koskeviin väittämiin. Yli puolet vastaajista ei oman arvionsa mukaan tule toimeen tulkin työstä saamallaan ansioilla ja melkein yhtä moni arvelee, ettei palkka tai palkkio vastaa työn vaativuutta. Vain noin joka neljäs vastaaja on tyytyväinen palkkaansa kokonaisuudessaan. Freelancereina toimivat ovat selvästi tässä muita tyytymättömiä. Puolet vastaajista onkin harkinnut alan vaihtoa ainakin satunnaisesti, pitkälti toimeentulon epävarmuudesta johtuen.

Hinnoittelu

Kyselyssä pyrittiin myös selvittämään asioimis- ja oikeustulkkien hinnoittelua ja palkkioita lähitulkkauksen, etätulkkauksen ja pikatulkkauksen osalta. Valitettavasti vastaajamäärät jäivät niin pieniksi, että esimerkiksi kieliparikohtaista tarkastelua ei voi luotettavasti tehdä. Samoin useimpien hinnoittelumuotojen osalta vastauksia kertyi niin vähän, etteivät tulokset ole luotettavia. Myös pikatulkkauksista tekevien määrä on liian pieni luotettavan tuloksen kannalta.

Tuntihintojen osalta vastaajia on sen verran, että suuntaa antavien hintojen ja palkkioiden tarkastelu on mahdollista. Tuntihinnat kertovat, että tulkkaustoimistoilta veloittavat hinnat ovat selvästi matalampia kuin suorilta asiakkailta veloittavat hinnat niin asioimis- kuin oikeustulkkauksessa. Suorien asiakkaiden osalta oikeustulkkauksen veroton mediaanihinta on lähitulkkauksessa 72,50 euroa ja etätulkkauksessa 75 euroa tunnilta. Vastaavat mediaanihinnat tulkkaustoimistoille ovat 47 ja 43 euroa, eli noin 30 euroa matalammat. Vastaavasti asioimistulkkauksen verottomat mediaanihinnat suorilta asiakkailta ovat 65 euroa lähitulkkauksesta ja 72,50 euroa etätulkkauksesta. Tulkkaustoimistojen hinnat ovat tässäkin huomattavasti matalammat: 41,50 euroa tunnilta lähi- ja 42 euroa tunnilta etätulkkauksessa.

Tarkemmat tulokset löytyvät SKTL:n jäsensivuilta osoitteesta:

www.sktl.fi/jasenet/tulkit/palkkiotaso
(Vaatii kirjautumisen jäsentunnuksilla.)

Iso kiitos kaikille vastaajille arvokkaista mielipiteistä!

Teksti: Jari Pekkinen, tutkija, Infontain Oy

Asumisen ja sosiaaliturvan sanasto

– Apua vasta Suomeen muuttaneille sekä tulkeille ja kääntäjille

Termivastineiden miettiminen on vaativaa työtä. Sininauhasäätiön sanastohankkeessa on tehty asumisen ja sosiaaliturvan sanastoa ryhmämuotoisen käännöstyön keinoin.

Taloyhtiö, ruokakunta, perustoimeentulotuki, vesivahinko. Tässä muutama esimerkki termeistä, joita lähdimme viime keväänä kääntämään eri kielille. Sininauhasäätiön Sanastotyö kiintiöpakolaisten kotoutumisen edistämiseksi -hanke on Euroopan unionin Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston AMIF:n tukema. Tavoitteenamme on ollut työstää erikielisiä vastineita ja termien selityksiä asumisen ja sosiaaliturvan termeille, jotta vasta Suomeen muuttaneet pakolaiset saisivat lisää tietoa aiheesta ja ymmärtäisivät paremmin asumisen ja sosiaaliturvan käytänteitä. Sanaston tarkoitus on myös auttaa kääntäjiä ja tulkkeja työssään tarjoamalla standardisoituneempia termivastineita kurdin (soranin), arabian, swahilin ja tigrinjan kielille.

Termivastineita etsimässä

Monet suomenkieliset käsitteet ja termit ovat syntyneet kuvaamaan suomalaista yhteiskuntaa eikä näitä termejä löydy sellaisenaan toisen kielen sanavalikoimasta. Tarve asumisen ja sosiaaliturvan sanaston erikielisille käännöksille lähti havainnostamme, että tulkit valitsevat itse, mitä vastinetta he käyttävät tietyille termille tulkkaustilanteessa. Kun eri tulkit tekevät erilaisia valintoja, voi sama asia kääntyä asiakkaille eri tavoin. Suuri osa tulkkien työstä on juuri vastineiden miettimistä termeille, joille ei niitä suoraan löydy. Tämä on vaativaa työtä, johon tulkin koulutus on hänet valmistanut.

Kaikilla tulkeilla ja käännöstyötä tekeville henkilöillä, etenkin vähemmän puhutuissa kielissä, ei kuitenkaan ole aina kääntämisen tai tulkkauksen ammattikoulutusta työnsä taustalla, joten koulutuksen puuttuminen voi vaikuttaa myös käännösten laatuun. Hankkeemme tigrinjan kielen vastuukääntäjä **Rahwa Tesfasion** kertoo törmänneensä viranomaisten julkaisemiin käännöksiin, joissa on kirjoitusvirheitä, puhekieltä, murreanoja sekä jopa *amharan* (Etiopiassa puhutun kielen) ja englannin kielen termejä. Epätarkkaan käännökseen voi vaikuttaa myös se, että erityisesti joissain vieraammissa kielissä kuten tigrinjan kielessä, käännöstoimistot tarjoavat käännöksiä välikielen, esimerkiksi englannin kautta. Välikielen kautta teetetty käännös tietenkin lisää virheellisen tai epätarkan käännöksen riskiä.

Ryhmäkäännöstyö

Vastineiden miettiminen ja kääntäminen ovat vaativaa työtä. Tästä syystä päätimme kokeilla hankkeessamme ryhmäkäännöstyön tekemistä ja testata, onko mahdollista saada tarkemmat käännökset, kun käännöstä on pohtimassa useampi henkilö samaan aikaan. Jokaisessa kielessä käännöksiä lähdettiin työstämään 2–3 hengen ryhmissä. Yhteistyötä kääntäjien löytymiseksi tehtiin muun muassa Diakonia-ammattikorkeakoulun kanssa.

© Sininauhasäätiö

Ryhmäkäännöstöyö vaatii kääntäjältä käännöstöyön osaamisen lisäksi keskustelutaitoa sekä kykyä reflektiivisyyteen ja kriittisyyteen. Ryhmien kääntäjät eivät olleet aiemmin tehneet käännöstöyötä ryhmämuotoisena. He kokivat, että käännöstöyö ryhmässä oli opettavaista ja silmiä avaavaa. Yksi kurdi (sorani) -ryhmämme vastuuhenkilöistä **Banafsheh Sheikhzadeh** kertoi, että kääntäminen ryhmässä laajensi ja syvensi hänen osaamistaan ja auttoi häntä hahmottamaan käännettävää tekstiä erilaisesta näkökulmasta, kun mukana oli muitakin kääntäjiä.

Ryhmässä termien ja termiselitysten käännösten pohtiminen nähtiin siis hyvänä ja hyödyllisenä, mutta työskentelymuodossa nähtiin myös haasteita. Vaikeuksia aiheutti muun muassa ryhmäläisten eritasoinen käännösosaaminen, erot kielten kirjoitetuissa ja puhutuissa muodoissa sekä kielten murteet. Swahilin kielen vastuukääntäjä **Ombe Nyamuhombeza** kertoo, että swahilin kielestä oli vaikea löytää vastinesanoja, sillä Kongon swahilille ei löydy sanastoa eikä kieliooppia. Sheikhzadehin mukaan taas esimerkiksi kurdin kieleen liittyy haasteita sen lukuisten eri murteiden vuoksi.

Kurdi (sorani) -ryhmän toisen vastuukääntäjän **Salar Sofyn** mukaan haastetta käännöksiin toi myös se, että monet termit ovat vakiintuneet maahanmuuttajien keskuudessa eri tavoin, esimerkiksi osa on lainasanoja persian kielestä ja osa taas arabista. Keskustelua ryhmässä syntyi siitä, jätetäänkö sanastoon lainasanat vai otetaan mukaan vain täysin kurdinkieliset vastineet.

Arabian kielen ryhmän toisen vastuukääntäjän, **Ayah Abuhamdan**, mukaan yksi työskentelyn suurimmista haasteista oli niin sanottujen väärin mutta vakiintuneiden termivastineiden työstäminen sekä asumismuotojen kääntäminen. Abuhamdan mukaan Lähi-idän maissa asumismuodot eroavat suomalaisista, ja tästä syystä myös oikeiden käännösten löytäminen oli työlästä.

Tavoitteena hyvät käännökset

Tulkeilla ja oman kielisillä käännöksillä on tärkeä rooli vastikään maahan saapuneiden pakolaisten alkuvaiheen kotoutumisessa sekä asuinmaan käytänteiden ymmärtämisessä ja oppimisessa. Erityisesti harvinaisemmissa kielissä koulutettujen tulkkien ja kääntäjien löytäminen on kuitenkin vaikeaa. Olisikin hyvä, että erityisesti harvinaisemmissa kielissä olisi runsaammin tulkkaus- ja käännösalan koulutuspaikkoja tarjolla. Lisäksi olisi tärkeää, että harvinaisempia kieliä osaavat henkilöt löytäisivät näihin koulutuspaikkoihin.

Hyvä ja laadukas käännös ja tulkkaus vaativat myös keskustelua alan kilpailutuksesta: ”Käännöstöimistöja kilpailuttaessa ja käännöksiä tilattaessa olisi tärkeää, että

asiakas vaatisi ensisijaisesti kääntäjää, joka on suorittanut käännösalan opintoja, sillä vain tällä tavoin voidaan varmistua siitä, että kääntäjällä on riittävä teoriapohja erilaisten käännösten tekemiseen. Harvinaisissa kielissä, joissa koulutettuja kääntäjiä on vähän, hinnalla kilpailuttaminen ja puutteellinen laadunvarmistus yksinkertaisesti eivät toimi”, toteaa tigrinjan ryhmän kääntäjä Tesfasion.

Sanastotyöhankkeen tavoitteena on ollut saada hyvät käännökset ryhmämuotoisen käännöstöyöskentelyn keinoin. Käännösten kohderyhmä on ollut laaja, sillä sanasto on tehty niin tulkeille kuin Suomeen saapuville pakolaisillekin. Näiden käyttäjäryhmien kielitaidon sekä luku- ja kirjoitustaidon ero on suuri. Salar Sofyn mielestä hanke on ollut hyvä pohja vastinetyölle, sillä jos tulkit ja kääntäjät alkavat käyttää vastineita, ne vakiintuvat nopeammin ja tulevaisuudessa sanastoa voi kehittää ja sen päälle voi rakentaa laajempaa sanastoa.

Kaiken kaikkiaan ryhmämuotoinen käännöstöyö on ollut kokeilun arvoinen työmuoto ja tuonut näkyväksi sen, kuinka kääntäminen vaatii aikaa, tutkimista ja kielten osaajien yhteisiä keskusteluja.

Teksti: Minna Kilpinen

Kirjoittaja on Sininauhasäätiön Sanastotyö kiintiöpakolaisten kotoutumisen edistämiseksi -hankkeen projektikoordinaattori.

Sanastotyö kiintiöpakolaisten kotoutumisen edistämiseksi -hanke on toteutettu Euroopan unionin Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston (AMIF) tuella. Hankkeessa on tuotettu asumisen ja sosiaaliturvan pieni sanasto neljällä eri kielellä (kurdi [sorani], swahili, tigrinja ja arabia) vasta maahan saapuneille pakolaisille sekä tulkeille. Sanaston pohjalta tehdään myös puhutut videot erityisesti luku- ja kirjoitustaidottomia varten. Materiaali julkaistaan tämän vuoden loppupuolella Sininauhasäätiön verkkosivuilla. Jos olet kiinnostunut hankkeesta tuotettavasta materiaalista, ota yhteyttä minna.kilpinen@sininauhasaatio.fi.

Sanastohankkeen kääntäjät

Tigrinja: Rahwa Tesfasion (käännöksen vastuuhenkilö) ja Mebrat Ghibre-Selassie
Swahili (Kongon swahili): Ombe Nyamuhombeza (käännöksen vastuuhenkilö) ja Miikka Kari
Kurdi (sorani): Salar Sofy ja Banafsheh Sheikhzadeh (käännöksen vastuuhenkilöt) sekä Husein Muhammed
Arabia: Hiba Al-Musawi ja Ayah Abuhamda (käännöksen vastuuhenkilöt) sekä Salar Sofy

Residenssiyhteistyö jatkuu vuonna 2022

SKTL:n jäsenillä on jälleen mahdollisuus vierailla Särö ry:n Frankfurt Oderin residenssissä.

Kirjallisuuden kääntäjä **Tuula Kojo** lupautui kertomaan meille residenssivierailustaan.

Tuula, vietit kahden viikon jakson Särön Frankfurt Oderin residenssissä kesällä 2017. Millaista työtä lähdit sinne tekemään ja miten työnteko ja päivät residenssissä sujuivat?

Minulla oli työn alla **Kristian Borgin** toimittama kirja *Finnjävar – Suomiperkeleet Ruotsissa*. Se oli oikein mieluisa ja mielenkiintoinen työ, sillä olen itsekin entisiä ruotsinsuomalaisia.

Käännöksellä oli kiire ja käytin aikani lähinnä työn tekoon. Sain residenssissä enemmän aikaiseksi kuin kotona työskennellessäni, ja kaksi viikkoa oli juuri sopiva aika keskittyä intensiivisesti.

Päivät kuluivat melko lailla kuin kotonakin työskennellessä. Heräilin yhdeksän korvilla ja aamupalalla juttelin residenssinaapureitteni **Markun (Päkkilä)** ja **Kaijamarin (Sivill)** kanssa, jos he eivät jo olleet töittensä kimpussa. Sitten tein töitä lounaaseen asti. Lounaalle menin valmiiseen ruokapöytään, kun Kaijamari ja Markku ovat kovia kokkaamaan. Iltapäivän tein taas töitä siihen asti, että kutsuttiin syömään.

Iltaisin istuimme usein yhdessä joko asunnolla tai jossakin ravintolassa. Kaijamari ja Markku houkuttelivat minut tälle reissulle ja oli mukavaa viettää aikaa heidän kanssaan.

Kuvailisitko hiukan residenssiä?

Aika pelkistettyhän se asunto on. Varsinkin yhdistettyjen työ- ja makuuhuoneiden kalustus on aika niukka, mikä on ihan hyvä. On helppo keskittyä työhön, kun virikkeitä on vähän. Vain ergonomiassa olisi ollut toivomisen varaa. Residenssin yhteiset tilat ovat viihtyisät, eikä jäänyt tunnetta, että jotain puuttuu. No hissi puuttui, ja matkalaukkujen raahaaminen viidenteen kerrokseen oli melkoinen urakka.

Maisemat ovat kivat, kun joki virtaa lähes ikkunoiden alta. Iltaisin tuli paljonkin seurattua liikennettä joella. Minun huoneeni ikkuna oli sisäpihalle, mutta näkymä DDR-kolosseihin oli ihan mielenkiintoinen, enkä muista, että olisi kuulunut mitään häiritseviä ääniä.

Tuula ja Markku päivällisellä residenssissä.

Järjestelyt oli hoidettu erittäin hyvin. Kaijamarin ja Markun kanssa tulimme yhtä matkaa Berliinistä junalla, ja residenssin isäntäpari oli meitä vastassa. He esittelivät residenssin ja kävimme sen jälkeen yhdessä syömässä. Kaikki toimi mallikkaasti ja residenssikansio karttoineen ja muine paikallistietoineen oli iso apu. Ei haitannut, ettei henkilökunta ollut vierailumme aikana käytettävissä, toisin kuin isommissa residensseissä on ollut.

Residenssi sijaitsee Frankfurt an der Oderin kaupungissa aivan Puolan rajalla.

- Residenssijaksoja voivat hakea kaikki SKTL:n jäsenet jaostosta riippumatta. Hakemuksessa tulee esittää työsuunnitelma residenssivierailun ajalle.
- Residenssissä voi viipyä kahden viikon jakson joko yhden tai kahden hengen huoneessa, jolloin residenssiä tulee jakamaan toinen SKTL:n jäsen, tai siten, että varaa omaan käyttöönsä koko residenssin.
- Residenssissä voi yöpyä samanaikaisesti korkeintaan kolme aikuista ja yksi sylilapsi. Pikku-lapsen voi ottaa mukaan vain, jos vuokraa koko residenssin.
- Residenssi ei sovellu liikuntaesteisille.
- Lisätietoja residenssistä verkkosivuilta www.sktl.fi/liitto/residenssit/saron-oder-residenssi ja sarolehti.net/o/index.php

Jokimaisema residenssin ikkunasta.

Residenssi sijaitsee yli satavuotiaassa talossa.

Vaikuttko vuodenaika jotenkin vierailuusi?

Olin residenssissä kesällä ja minulle se sopi hyvin. Sattui kyllä melkoiset helteet, mutta minä vain nautin siitä. En usko, että mikään muu vuodenaika olisi sopinut minulle paremmin.

Miten alueen palvelut toimivat? Oliko ruoka hyvää?

Ruokakaupat olivat kävelymatkan päässä ja hyvin edullisia, Puolan puolella suorastaan halpoja, ja kaupoista sai kaikkea mitä tarvitsimme. Ensimmäiseltä Puolan-retkeltä ostimme tervetuliaisiksi euron samppanjan. Ihan oli hintaansa nähden juotavaa.

Ravintolatkin olivat hyviä ja edullisia. Löysin turkkilaisen baarin, jossa kävin höpöttämässä turkkia. Se oli tosi mukavaa. Yhteinen kantapaikkamme oli Havanna-niminen ravintola, joka oli sellainen viihtyisä, aika rähjäinen vaihtoehdonuorison paikka.

Julkista liikennettä en juuri käyttänyt, mutta kyllä se vaikutti toimivan saksalaisella tarkkuudella.

Mitä sanot seudun nähtävyyksistä?

Alue teki vaikutuksen itäisyydellään. Ihan tuntui kuin olisi ollut DDR:ssä. Puolan puolella itäblokkivaikutelma vielä vahvistui. Rakennukset, ihmisten pukeutuminen ja kauppojen tarjonta kielivät siitä, että alue on köyhää ja työttömyyttä on paljon. Pidin silti paikasta ja minusta oli kiehtovaa tarkastella asioita, joiden olin kuvitellut jo vaipuneen historiaan. Osa paikan hienoudesta piilee mahdollisuudessa noin vain kävellä siltaa pitkin Puolaan.

Alueella on hienoja vanhoja kirkkoja ja muita rakennuksia, itse residenssikin on kauniissa, vanhassa talossa. Kävelin myös usein joen rantaan kulkevaa pyörätietä. Saksan puolella se on oikein hyvä ja maisemat ovat kauniita. Puolan puolen rantatie oli huonommassa kunnossa.

Teitkö residenssistä käsin pitempiä retkiä?

Minä en tehnyt, mutta Kaijamari ja Markku kävivät päiväretkellä Poznańissa, jonne pääsee Frankfurtista

kätevästi junalla. Siellä on hieno renessanssityylinen vanha kaupunki, joka oli Markun sanoin aivan toista kuin Frankfurtin derkkuambienssi. Słubicessa kävimme kävelemässä lähes päivittäin.

Millainen vaikutelma residenssistä jäi?

Lähtisitkö sinne uudelleen?

Suosittelen kyllä Särön residenssiä, se on kiva paikka ja henkilökunta ystävällistä.

Kiitos Tuulalle haastattelusta, Kaijamarille kuvista ja Markulle täydentävistä tiedoista.

Teksti: Hanna Pippuri

Kirjoittaja on SKTL:n residenssivastaava.

Kuvat: Kaijamari Sivill

Haettavana vuonna 2022 ovat seuraavat jaksot:

27.6.–1.7.2022 ja 5.–19.12.2022

Haun aukeamisesta ilmoitetaan jäsenkirjeessä ja verkkosivuilla.

Residenssin hinnat ovat:

288 euroa yhden hengen huone

432 euroa kahden hengen huone

720 euroa koko residenssi